

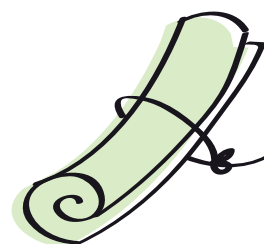
A⁺

Anos Frank jaunimo tinklo

Metodinis leidinys

*Kaip nuostabu tai, kad niekas neprivalo laukti,
ir jau dabar gali pradėti po truputį keisti pasaulį!*
Ana Frank, 1944 m. kovo 26 d.

1 Mielas Skaitytojau!**2 Anos Frank jaunimo tinklas****3 Apie šį metodinį leidinį****4 SUŽINOK apie Aną Frank, praeitį ir dabartį****5 - 28**

a	Ana Frank, istorija šiandienai	5 - 6
b	Kodėl mums svarbu žinoti apie Aną Frank?	7 - 8
c	Ką tu ir tavo bendraamžiai norėtumėte sužinoti apie Aną Frank ir jos gyventą laikotarpį?	8 - 15
d	Kaip galėtumėi pasakoti Anos Frank gyvenimo istoriją?	16 - 20
e	Sujungti praeitį ir dabartį	21
f	Skirtingi vaidmenys	22 - 24
g	Išankstinės nuostatos ir diskriminacija	25 - 28

5 PLANUOK savo projektą**29 - 36**

a	Išplėtok savo viziją	29 - 32
b	Pasirink metodus ir išsikelk tikslus	33
c	Tavo idėjos santrauka	34 - 35
d	Susikurk veiksmų planą!	36

6 PASIRUOŠK savo projektui**37 - 42**

	Lavink savo kalbėjimo ir pristatymų darymo įgūdžius	37
a	Pažink savo auditoriją	37
b	SSGG analizė	38 - 39
c	Idėjos perteikimas per trumpą laiką	40
d	Pasirenk pristatymui	41
e	Scenarijaus rašymas	42

7 MOKYK apie Aną Frank, praeitį ir dabartį**43 - 77**

a	Seminaro struktūra	43
b	Metodai ir veiklos tavo seminarui	44 - 76

8 ATSILIEPK**78 - 81**

a	Renginio įvertinimas ir ataskaitos pateikimas	79 - 80
b	Profesinė elgsena ir etika	81

9 Žodynėlis**82 - 86****10 Padėkos****87 - 88**

1 Mielas Skaitytojau!

Sveikas atsivertęs Anos Frank metodinį leidinį jaunimui! Tai, kad jį turi, reiškia, kad jau esi pradėjęs mokymosi ir rūpinimosi kitais kelionę ir esi arba keliaujančios parodos gidas, arba dalyvauji kūrybinėse dirbtuvėse, o gal jaunimo projekte, kurį organizuoja Anos Frank namai ir jų partneriai.

Tai tavo galimybė įsilieti į tarptautinį tinklą jaunų žmonių, kuriuos įkvepia Ana Frank ir kurie į jos išgyventą istoriją atsiliepia organizuodami įvairias kovas su diskriminacija, rasizmu ir antisemitizmu skirtas edukacines veiklas.

Kadangi tikime tavimi ir tuo, kad tu gali pakeisti pasaulį į gerąją pusę, sukūrėme šį metodinį leidinį, kad padėtume tau skleisti Anos Frank vertybes ir žinią savo bendraamžiams.

Čia tu galėsi daugiau sužinoti apie Aną Frank ir laikotarpį, kuriame ji gyveno, taip pat – apie jų reikšmę šiandieniniam pasauliui. TU gali suvaidinti itin svarbų vaidmenį, dalindamasis šiomis žiniomis ir jų prasme su savo bendraamžiais!

Prisijunk prie mūsų iniciatyvos ir pats tapk tuo pokyčiu, kurį nori pamatyti pasaulyje!

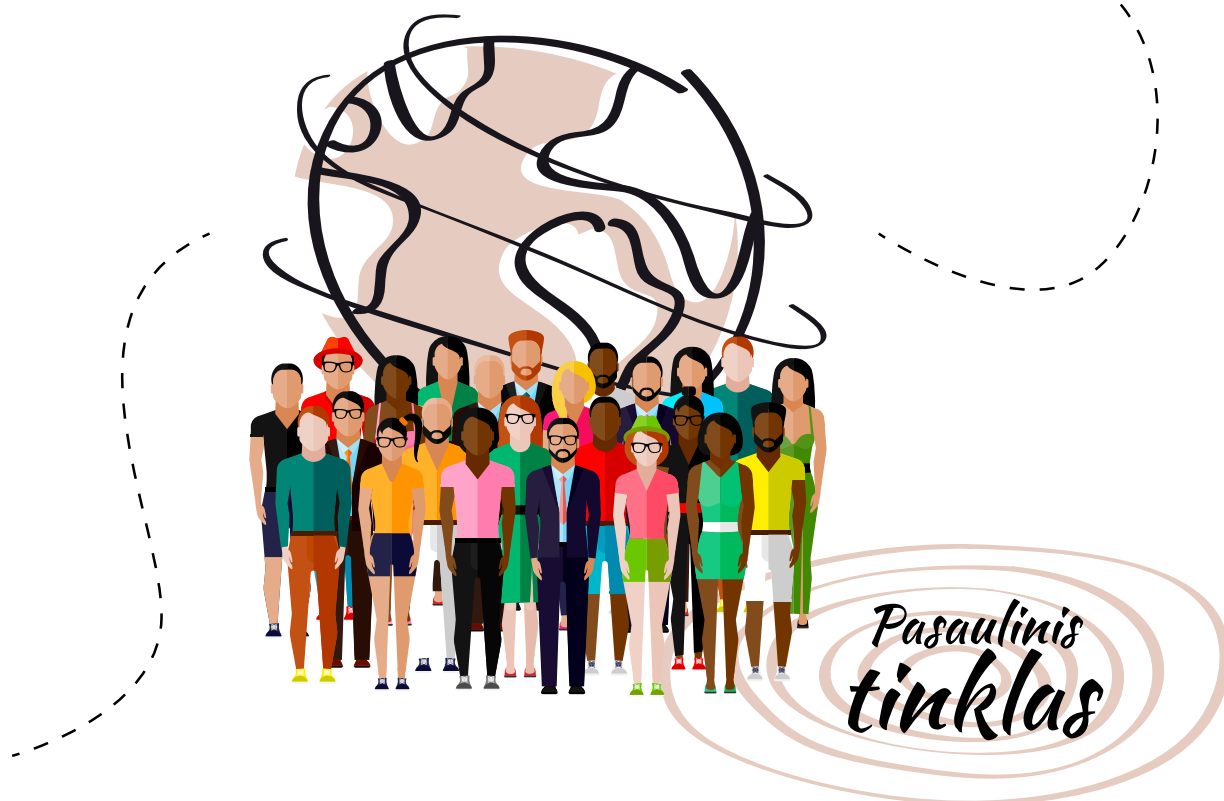
*Žmogiškoji didybė slypi ne turtuose ar galioje,
o jo asmenybėje ir gerume. Žmonės yra tik
žmonės, ir visi žmonės turi ydų ar trūkumų,
bet mes visi gimėme iš esmės geri.*

Anos Frank dienoraštis

Ana Frank, 1942 m. gegužė

2 Anos Frank jaunimo tinklas

Anos Frank jaunimo tinklas yra atsakingų jaunuolių, kurių dauguma yra bendraamžių švietėjai, pasaulinis sambūris; jiems nuo 16 iki 22 metų, juos įkvėpia Anos Frank dienoraštis ir gyvenimo istorija, jie nori prisijungti prie Anos Frank namų vykdomų ugdomųjų veiklų, padėdami pasiekti platesnę auditoriją. Anos Frank jaunimo tinklo narių vykdomi projektai yra susiję su Anos Frank gyvenimo istorija ir šios istorijos aktualumo atskleidimu šiuolaikiniams jaunuoliams.

Ar žinotai, kad:

- **Bendraamžių švietėjai** – tai jauni žmonės, kurie ugdo savo bendraamžius;
- **33 500** bendraamžių švietėjų iš **40** šalių savanoriauja kaip keliaujančių parodų gidai ir / arba dalyvauja Anos Frank namų kūrybinėse dirbtuvėse;
- per pastaruosius **10** metų Anos Frank namų ir jų partnerių organizuotuose edukaciniuose projektuose dalyvavo apie **1 500 000** dalyvių.

Anos Frank namų misija

Anos Frank namai yra nepriklausoma organizacija, įsteigta 1957 m., siekiant išsaugoti vietą, kurioje Ana Frank Antrojo pasaulinio karo metu slapstėsi ir rašė savo dienoraštį. Anos Frank namai skleidžia Anos gyvenimo istoriją visame pasaulyje, siekdami didinti visuomenės susirūpinimą dėl antisemitizmo, rasizmo ir diskriminacijos keliamų pavojų bei dėl laisvės, lygiateisiškumo ir demokratijos svarbos.

3 Apie šį metodinį leidinį

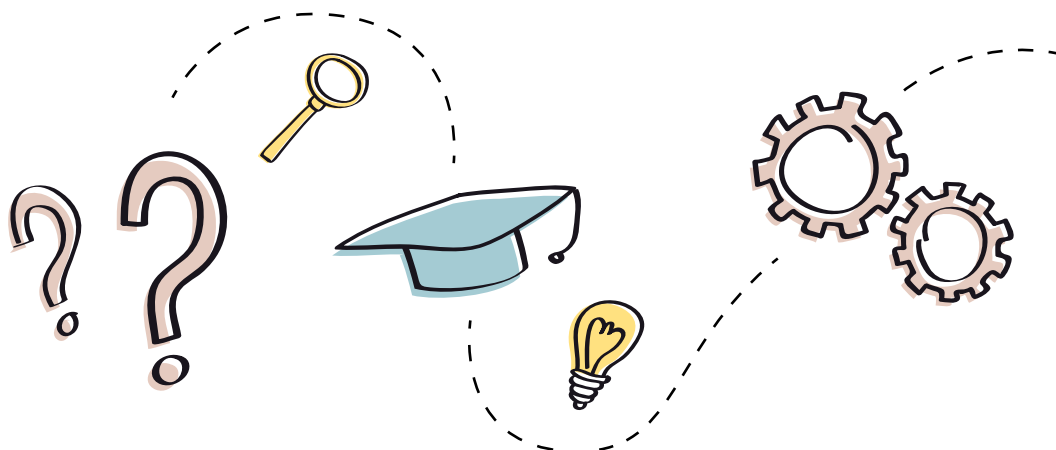
Leidinyje pateikiame išsamios informacijos apie Anos Frank istoriją, taip pat – keletą pačių sėkmingiausių ugdomųjų metodų, skirtų 13–18 metų jaunuoliams.

Turinį sudaro penki skyriai – SUŽINOK, PLANUOK, PASIRUOŠK, MOKYK ir ATSILIEPK, – kuriuose nuosekliai aprašomos skirtingos ugdomosios veiklos organizavimo pakopos.

Naudodamasis šiuo metodiniu leidiniu, įgysi daugiau pasitikėjimo dirbti su grupėmis ir perduoti joms tai, ką sužinojai. Kiekviename skyriuje pateikiame ir šaltinius, kurie tau padės pagilinti supratimą ta konkrečia tema.

Šie įrankiai ves tave per visą projekto procesą – nuo idėjos iki pabaigos, – padėdami tau žingsnis po žingsnio pasirengti, organizuoti ir įvertinti savo ugdomąją veiklą.

4 SUŽINOK	Sužinok apie Anos Frank ir jos gyvenamojo laikotarpio istoriją, stereotipus, prietarus ir diskriminaciją.
5 PLANUOK	Sugalvok, ką nori daryti, kada ir su kuo; suplanuok, kaip tai finansuoti, ir kur gali slypėti kliūtys.
6 PASIRUOŠK	Sužinok, kaip pasirengti susitikimui, kuris reikalingas tavo projekto realizavimui, ir kaip jį vesti.
7 MOKYK	Įgyvendink susiplanuotą veiklą taip gerai, kaip tik įmanoma.
8 ATSILIEPK	Pažvelk į savo projektą iš šalies: kas pavyko, o kas ne? Pasidalink patirtimi su savo bendraamžiais ir Anos Frank jaunimo tinklu..

4 SUŽINOK

a Ana Frank, istorija šiandienai

Nuo 1942 metų liepos trylikametei Anai Frank su tėvais ir seserimi Margo tenka slapstytis, kad pabėgtų nuo nacių ir jų kolaborantų, – viskas dėl to, kad jie yra žydai. Jie daugiau nei dvejus metus slapstosi Oto Franko biuro pastate įrengtoje slėptuvėje, kuri žinoma kaip „slaptasis priestatas“. Ana beveik kiekvieną dieną rašo dienoraštį. Besislapančius žmones tikriausiai kažkas išduoda, jie suimami, perkelti į Vesterboko tranzitinę stovyklą, o vėliau nugabenami į Aušvicą. Ana miršta Bergenio–Belzeno koncentracijos stovykloje 1945 metų vasarį, likus maždaug dviems mėnesiams iki stovyklos išvadavimo. Jos dienoraštis pasakoja, kaip ji susidorodavo su nuolatine baime, pykčiu, kur rado paguodą ir kas jai teikė džiaugsmą. Po karo Otas Frankas, jos tėvas, buvo nustebintas Anos minčių gilumo; jis vos pažino savo paties dukrą.

Per Holokaustą buvo nužudyta šeši milijonai žydų ir kitų nekaltų aukų. Nacstinė ideologija buvo nukreipta ir į kitų žmonių grupių persekiojimą ir naikinimą: nukentėjo romai, neįgalieji, politiniai disidentai, Jehovos liudytojai ir homoseksualūs asmenys. Jų istorijos mums padės suprasti, ką visa tai asmeniškai reiškė kiekvienam. Asmeniniai pasakojimai, tokie kaip Anos Frank, padės vaikams ir jaunuoliams atrasti ryšį su praeitimi.

Jeigu nori apie istoriją sužinoti daugiau, skaityk 1 priedą

Štai šį dienoraštį Ana gavo dovanų tryliktojo gimtadienio proga.

„Tai, kad sužinosime daugiau apie Anos Frank gyvenimą, padės mums geriau skleisti jos idėjas. Tik tada, kai žmonės domėsis Holokaustu ir dės pastangas geriau jį suprasti, pasaulyje galės atsirasti geresnis supratimas apie šią problemą.“

Anos Frank jaunimo tinklas

Anos Frank dienoraštis pirmą kartą buvo išspausdintas 1947 m. birželio 25 d. Helmutas Saldenas sukūrė viršelį, kuriame vaizduojama už debesų pranykstanti saulė.

Knyga išversta į daugiau kaip septyniasdešimt kalbų.

4 SUŽINOK

a Ana Frank, istorija šiandienai

Jei nori apie istoriją sužinoti daugiau, skaityk 1 priedą

Ana Frank buvo viena iš daugiau kaip 1,5 milijono žydų vaikų, nužudytų per Holokaustą. Jos istorija tapo labai gerai žinoma, kadangi jos rašytą dienoraštį išsaugojo vienas iš jai padėjusių žmonių, o po karo išleido jos tėvas, Otas Frankas. Kitos istorijos nusipelno būti išgirstos lygiai taip pat, kaip ir Anos Frank istorija. Pasakojamos iš asmeninės pozicijos, jos gali būti lygiai tiek pat ugdančios. Be to, jos kalba apie kitas karo patirtis ir gali būti papasakotos iš kitos perspektyvos.

Anos Frank gidas gali tau padėti sužinoti, ką per Antrąjį pasaulinį karą ir Holokaustą patyrė tavo šalis, taip pat atrasti daugiau panašių istorijų.

annefrankguide.net

O kokios istorijos yra pasakojamos šiuo metu? Ar tavo šalyje yra jaunų rašytojų, panašių į Aną Frank, kurie aprašo, skelbia tinklaraščiuose ar kitaip praneša apie tavo šalyje svarbias socialines problemas? Papasakok mums ir padėk „pagauti“ jų istorijas!

.....

.....

.....

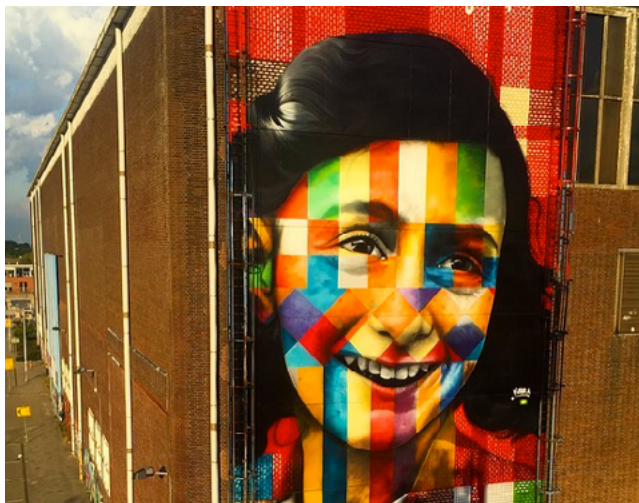
.....

4 SUŽINOK

b Kodėl mums svarbu žinoti apie Aną Frank?

„Svarbu toliau skleisti tą žinią, kurią mums paliko Ana Frank, ir toliau padėti tiems, kam reikia pagalbos.“

Anos Frank jaunimo tinklas

Tu nusprendei naudoti šį metodinį leidinį ir prisidėti prie Anos Frank namų iniciatyvos. Anksčiau ar vėliau tu tikriausiai sulauksi klausimo, KODĖL tai darai. KODĖL domiesi šia istorija? Kodėl ja turėčiau susidomėti aš? TU gali geriausiai atsakyti į šiuos klausimus, nes TU žinai SAVO motyvaciją. Papasakok apie tai! Šiame puslapyje mes taip pat pateikiame keletą papildomų pagalbinių atsakymų.

Mokydamas kitus apie Aną...

1. Tu perduodi Anos Frank atminimą naujai kartai;
2. Tu atkreipi dėmesį į tuos 1,5 milijono žydų vaikų, kurie buvo nužudyti nacių. Anos istorija yra vieno iš šių vaikų istorija;
3. Tu suteiki savo bendraamžiams geresnį supratimą apie istorinį Holokausto ir Antrojo pasaulinio karo kontekstą;
4. Tu tiesiogiai prieini prie nuostabios autentiškos medžiagos – tokios kaip istorinės nuotraukos, atminties vietos ir Anos Frank dienoraštis;
5. Tu parodai kitiems, prie ko gali privesti kraštutinius pasiekus diskriminacija;
6. Tu su savo grupės nariais aptari to laikotarpio žmonių dilemas ir sprendimus, taip padėdamas jiems suformuluoti savo pačių nuomonę;
7. Tu pristatai keturis skirtingus vaidmenis (aukos, nusikaltėliai, pagalbinkai ir stebėtojai), kurie gali būti naudingi analizuojant praeitį ir dabartį;
8. Tu padedi bendraamžiams suprasti, kokia sudėtinga yra istorija;
9. Tu išmoksi sujungti praeitį su dabartimi ir aptarti šiuolaikinėje visuomenėje esančius išankstinius nusistatymus bei diskriminaciją; tavo bendraamžiai gali aptarti problemas, susijusias su tapatybe ir vertybėmis, taip pat apsvarstyti savo pačių atsakomybę;
10. Tu suteiki balsą ir veidą milijonams kitų diskriminacijos istorijų. Anos gyvenimas parodo, kad diskriminacijos aukos nėra kaltos dėl to, kaip su jomis elgiamasi.

4 SUŽINOK

b Kodėl mums svarbu žinoti apie Aną Frank?

Kodėl tau asmeniškai svarbu kalbėti apie Aną Frank?

Ana, 1935 - 1942

4 SUŽINOK

c Ką tu ir tavo bendraamžiai norėtumėte sužinoti apie Aną Frank ir jos gyventą laikotarpį?

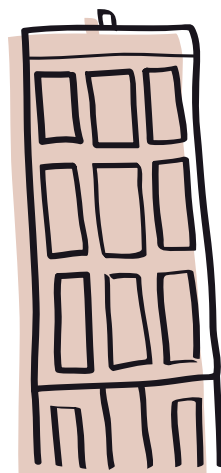
Tau užduos daugybę klausimų. Mes sudarėme 12 dažniausiai paauglių užduodamų klausimų sąrašą (šalia klausimo „kodėl turėčiau apie tai žinoti?“, kurį aptarėme 7 puslapyje). Mūsų parengti atsakymai padės tau atsakyti į šiuos klausimus. Žemiau rasi keletą variantų ir patarimų.

1 Kas IŠDAVĖ Aną Frank?

Šis klausimas apie Aną Frank yra užduodamas dažniausiai, tačiau, deja, atsakymo į jį mes nežinome. Žmonėms buvo kilę įvairių įtarimų, ir 1948 metais buvo pradėtas pirmasis tyrimas. Po keturiolikos metų buvo dar kartą bandoma išsiaiškinti, kas nutiko. Nė vienas iš tyrimų nebuvo sėkmingas, ir išdavikas nebuvo surastas. Otas Frankas pabrėžė, kad negalima nieko kaltinti, jei nėra įrodymų. Nemažai žmonių galėjo žinoti, kad Prinsengracho gatvėje esančiame pastate slapstėsi žydai. Pavyzdžiui, vietiniai pardavėjai. Besislapstantiesiems kasdien reikėjo nemažai maisto – daržovių, duonos ir mėsos. Jų kaimynai taip pat galėjo kažką įtarti. Sunku aštuoniems asmenims pragyventi dvejus metus Amsterdamo centre ir likti nepastebėtiems. Numanoma, kad Nyderlanduose slapstėsi apie 28 000 žydų, apie 9 000 jų buvo surasti ir areštuoti. Juos dažnai išduodavo, tad tai, kas nutiko Anai, nebuvo neįprasta.

2 Kodėl būtent Ana tapo ĮŽYMI?

Daugybei žmonių Ana Frank tapo Holokausto veidu. Kodėl taip yra? Daug žydų vaikų ir suaugusiųjų Holokausto metu rašė dienoraščius, kaip ir ji. Dauguma dienoraščių nebuvo išspausdinti, tačiau Anos buvo išleistas, kadangi ji to norėjo, ir Otas Frankas ryžosi šį norą išpildyti; dienoraštis buvo išspausdintas 1947 metais. Ana, nors ir būdama labai jauna, rašė labai gerai, ir kai kurie žmonės teigia, kad tai yra tikras literatūros kūrinys. Daug žmonių Anos dienoraštyje kažkiek atpažįsta ir save. Ji, nepaisydama karo, išlieka pilna vilties ir optimizmo. Šiuo metu dienoraštis yra išverstas į daugiau kaip 70 kalbų, apie jos gyvenimą pastatyta filmų ir spektaklių. Visa tai prisidėjo prie Anos žinomumo. Galiausiai daugiau nei milijonas žmonių kasmet aplanko Anos Frank namus. Dėl visų šių priežasčių galima teigti, kad Ana Frank yra įžymi.

4 SUŽINOK

c Ką tu ir tavo bendraamžiai norėtumėte sužinoti apie Aną Frank ir jos gyventą laikotarpį?

3 Kodėl Ana Frank rašė DIENORAŠTĮ?

Anai Frank buvo 13 metų, kai iš mamos ir tėčio gavo dienoraštį. Anai patiko rašyti, ji dienoraštį naudojo pasižymėti mintis ir jausmus. Eidama slėptis į Slaptąjį priestatą, dienoraštį ji pasėmė kartu. Tai išėjo į naudą, kadangi jai labai dažnai teko būti tyliai – o rašymas nesukelia jokio garso. Ji labai ilgėjosi savo tikrųjų draugų. Dėl to į dienoraštį ji kreipėsi vardu „Kitty“ ir apsimetė, kad rašo savo geriausiai draugei. Tai parodo, koks svarbus jai tapo šis dienoraštis.

4 Kaip Ana Frank atsidūrė SLAPTAJAME PRIESTATE?

1942 metais naciai pradeda deportuoti žydus iš Nyderlandų. Dėl to Otas ir Edita Frankai slapta parengia slėptuvę Oto biuro pastato priestate. Tuo metu jie vis dar gyvena Mervedeplein gatvėje Amsterdame. Kai Margo gauna laišką su įsakymu pasiruošti išvykti į Vokietijos darbo stovyklą, jie iškart pasislepia. Kartu su Frankų šeima slapstosi keturi kiti žydai: Hermanas ir Augustė van Pelsai su sūnumi Peteriu, taip pat Fricas Pfeferis. Keturi Oto kompanijos biuro darbuotojai padeda Slaptojo priestato gyventojams.

1942 metų birželio 8 ir 9 dienomis Ana Frank savo dienoraštyje aprašo, kas nutiko, kai jos sesuo gavo šaukimą. Paskaitykite šią ištrauką ir kitas su tuo susijusias citatas savo pamokose apie Aną Frank.

5 Kodėl žydai buvo vežami į KONCENTRACIJOS STOVYKLAS?

Kad atsakytumėi į šį klausimą, tau gali reikėti papasakoti apie nacių rasinę ideologiją. Atkreipk dėmesį į Hitlerio ir nacių tikėjimą, kad žmonės gali būti skirstomi į rases, o tarp rasių vyksta kova. Pasak nacių, žydai buvo pavojinga, silpna ir žemesnė rasė, kuri vokiečių tautai kėlė grėsmę. Vokietijoje vietos yra tik „tikriems“ vokiečiams (arijams). Remdamiesi šia beprotiška idėja (ir kai kuriomis kitomis), naciai pradėjo diskriminuoti žydus. Priemonės pamažu darėsi vis žiauresnės, kol galiausiai buvo pradėtos statyti specialios mirties stovyklos, skirtos žydų žudymui. Tuo pat metu Rytų Europoje vokiečių armija judėjo į priekį, 1941 metais pradėdama invaziją ir į Sovietų Sąjungą. Armiją lydėjo specialiosios pajėgos (vok. „Einsatzgruppen“), kurioms buvo liepta nužudyti tiek žydų, romų ir partizanų, kiek įmanoma. Skaičiuojama, kad per metus buvo išžudyta pusantro milijono vyrų, moterų ir vaikų.

4 SUŽINOK

c Ką tu ir tavo bendraamžiai norėtumėte sužinoti apie Aną Frank ir jos gyventą laikotarpį?

Tam, kad praplėstumei diskusiją, gali paklausti savo dalyvių, kaip jie mano, ar Hitleriui įgyvendinti savo planus padėjo ir kiti žmonės. Papasakok jiems, kad buvo daug tokių, kurie rėmė jį ir kolaboravo su juo, netgi tose valstybėse, kurios nacių buvo okupuotos.

6 Kaip Ana Frank MIRĖ?

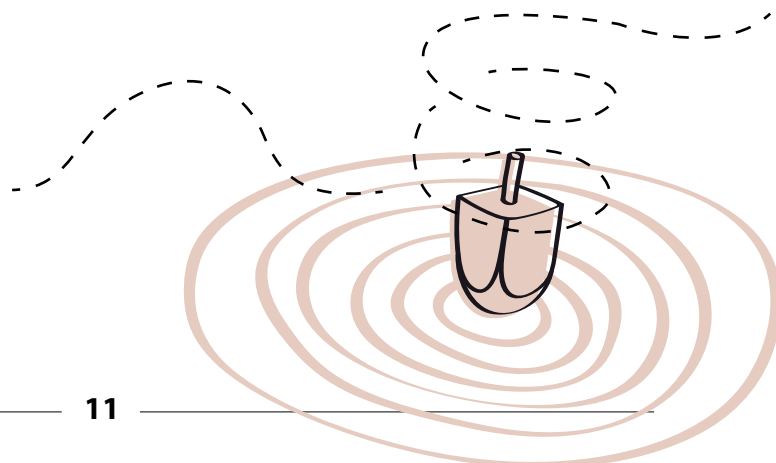
Po suėmimo Ana Frank ir kiti Slaptojo priestato gyventojai buvo nuvežti į Vesterborko tranzitinę stovyklą Drente (rytinėje Nyderlandų dalyje). Iš Vesterborko ji buvo išvežta į Aušvico–Birkenau koncentracijos ir mirties stovyklą, esančią okupuotoje Lenkijoje, o galiausiai – į Bergeno–Belzeno koncentracijos stovyklą Vokietijoje. 1945 metų vasarį ji mirė nuo šiltinės, kuri yra labai užkrečiama liga. Tuo metu jai buvo 15 metų.

Kai kalbėsi šia tema, patariame atsižvelgti į savo dalyvių amžių. Nerodyk jiems gąsdinančių nuotraukų ar vaizdo įrašų.

7 HITLERIS pats nebuvo žydas?

Gerai žinomas istorikas Ianas Keršou, kuris yra Hitlerio gyvenimo ekspertas, šį klausimą nuodugniai tyrinėjo ir nerado jokių įrodymų, kad Hitleris ir pats būtų buvęs žydas. Šis mitas apie jį dažnai publikuojamas internete, tačiau tie šaltiniai nėra patikimi.

Patikimos informacijos apie Adolfą Hitlerį vaikams pateikiama tinklalapyje www.annefrankguide.net. Daug žmonių žavisi Hitleriu ir nori daugiau apie jį sužinoti. Aptark tai su dalyviais ir paklausk jų, kodėl žmonės žavisi Hitleriu.

4 SUŽINOK

c Ką tu ir tavo bendraamžiai norėtumėte sužinoti apie Aną Frank ir jos gyventą laikotarpį?

8 Kodėl Hitleris NEKENTĖ žydų?

Čia reikėtų pristatyti „atpirkimo ožio“ sampratą. Žydai buvo kaltinami dėl didžiausių negandų – tokių kaip Vokietijos pralaimėjimas Pirmajame pasauliniame kare ar ekonominė krizė, – nors jie nebuvo už tai atsakingi. Kaltindamas žydus, Hitleris sukūrė bendrą priešą. Pasak nacių, visos problemos gali būti išspręstos žydus atskiriant nuo visuomenės. Su tokia politine žinute ir pažadu Vokietiją vėl padaryti ekonomiškai stipria Hitlerio partija laimėjo 1932 metų rinkimus.

Hitleris neišrado neapykantos žydams. Jis naudojo antisemitines idėjas, kurios sklido jau ilgą laiką. Jaunystę jis praleido Vienoje, mieste, kurio meras buvo žymus antisemitas, o antisemitizmas plačiai paplitęs. Hitleris ir naciai tikėjo, kad žmonės gali būti dalinami į rases, o tarp rasų vyksta kova; Vokietijoje buvo vietos tik tikriems, rasine prasme „gryniems“ vokiečiams (arijams). Tačiau mąstyti rasų kategorijomis yra pavojinga. Egzistuoja tik viena rasė – žmonija.

Kad būtų galima atsakyti į šį klausimą, reikalinga žinoti daug papildomos informacijos. Kartu su dalyviais pabandykite sukurti apibrėžimus, kas tai yra atpirkimo ožys, rasizmas, antisemitizmas. Apibrėžimus užrašykite ant lentos. Daugiau informacijos apie šias sąvokas pateikiama Anos Frank gide.

annefrankguide.net

Žodynėlis
82–86 puslapiai

4 SUŽINOK

c Ką tu ir tavo bendraamžiai norėtumėte sužinoti apie Aną Frank ir jos gyventą laikotarpį?

9 Kodėl žydai nuo drabužių nenusiplėsdavo GELTONOSIOS ŽVAIGŽDĖS?

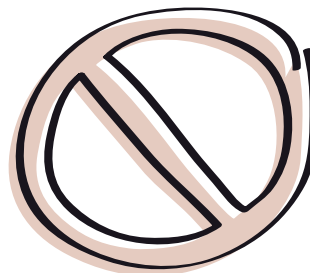
Vaikai užduoda šį klausimą, kadangi toks sprendimas atrodo akivaizdus. Nenešiodamas geltonosios žvaigždės gali išvengti persekiojimo. Tačiau apeiti nacių patikras buvo praktiškai neįmanoma, o prieš žydus nukreipti įsakai ir draudimai buvo įvedami po truputį. Pirmiausia visi žydai turėjo užsiregistruoti, tokiu būdu naciai tiksliai žinojo, kas buvo žydas, o kas ne. Nešioti geltoną Dovydo žvaigždę Nyderlanduose tapo privaloma nuo 1942 metų. Šis prieš žydus nukreiptas įsakas kitose okupuotose teritorijose buvo taikomas jau anksčiau. Žmonės, nepaklusę šiam reikalavimui, buvo siunčiami į koncentracijos stovyklas. Patikrinti, ar žmogus nėra žydas, buvo paprasta: jų tapatybės kortelės ar pasai buvo pažymėti raide „J“. Buvo ir tokių, kurie atsisakė nešioti Dovydo žvaigždę, tačiau tai buvo itin pavojinga, tad dauguma pakluso.

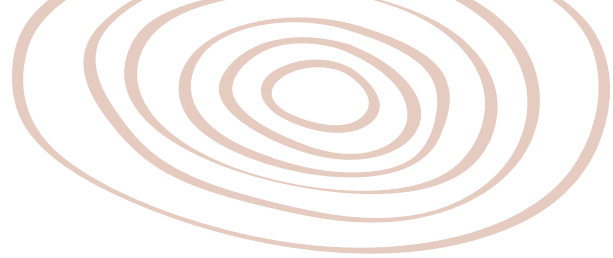
Gali pasinaudoti šia citata:

„Pirmadienį, 1942 m. liepos 6 d., Mipė pasibeldė į Merveldpleino gatvėje esančių namų duris pusę aštuonių, kad pasiimtų Margo. Margo ir Mipė gatvėse beveik nieko nesutiko. Tarsi dvi jaunos danės, važiuojančios į darbą, jos mynė dviračių pedalus iš pietinio Amsterdamo į miesto centrą. Margo, važiuojanti dviračiu, kurio neregistravo, taip pažeisdama nacių įstatymą, važiavo iš paskos Mipei, ji išoriškai atrodė rami, tačiau iš tikrųjų buvo siaubingai išsigandusi. Ji neturėjo jokio supratimo, kur važiavo. Jau vien tai, kad ji buvo be geltonosios žvaigždės, buvo rimtas nusikaltimas, už kurį ją galėjo suimti.“ „Ana Frank: biografija“, autorė Melisa Miuler.

10 Kodėl tiek daug dalykų žydams buvo UŽDRAUSTI?

Naciai tikėjo, kad žydai buvo menkesni už taip vadinamus tikrus vokiečius. Todėl jie kūrė įstatymus, kurie atimdavo iš žydų pagrindines teises. Taip vadinami Niurnbergo rasių įstatymai lėmė tolimesnę žydų atskirtį. Būtent to naciai ir siekė, kadangi taip žydai buvo paversti pažeidžiama visuomenės grupe.

4 SUŽINOK

c Ką tu ir tavo bendraamžiai norėtumėte sužinoti apie Aną Frank ir jos gyventą laikotarpį?

11 Ar Hitleris žudė ir kokias nors KITAS GRUPES?

Naciai persekiojo ir žudė ir kitų grupių atstovus, ypač romus, komunistus, profesinių sąjungų vadovus, politinius oponentus, homoseksualus (...). Naciai tikėjo, kad šios grupės kėlė grėsmę vokiečių tautai. Iš esmės bet kas, kas nesutiko su nacių ideologija, buvo laikomas priešu.

Galite aptarti šią pastoriaus Martino Niemolerio citatą:

„Pirmiausia jie atėjo socialistų, ir aš nieko nesakiau – nes aš nebuvo socialistas. Tada jie atėjo profsąjungiečių, ir aš nieko nesakiau – nes aš nebuvo profesinės sąjungos narys. Tada jie atėjo žydų, ir aš nieko nesakiau – nes aš nebuvo žydas. Tada jie atėjo manęs – ir nebuvo likę nieko, kas būtų galėjęs pasisakyti už mane.“

(Šaltinis – Jungtinių Valstijų Holokausto memorialinis muziejus)

12 Kodėl tiek mažai žmonių PADĖJO žydams?

Atsakant į šį klausimą, svarbu patikslinti informaciją ir paaiškinti, kas nutiko. Tai, kad palyginti nedaug žmonių Nyderlanduose ir okupuotose šalyse padėjo žydams, yra tiesa. Padėti žydams buvo labai pavojinga: tave galėjo nusiųsti į kalėjimą ar koncentracijos stovyklą. Daug žmonių nieko nedarė iš baimės. Taip pat nebuvo žinoma, kas nutikdavo žydams. Nors žmonės žinojo, kad stovyklos egzistuoja, jie net negalėjo įsivaizduoti, kokie siaubingi dalykai jose vyko. Tačiau buvo tokių žmonių, kurie padėjo – tokie kaip Mipė Gis. Po karo ji pasakė: „Visada geriau pabandyti, o ne nieko nedaryti. Jei nieko nedarysi, tikrai bus tik blogiau.“

Atsakymą sugalvokite su visa grupe. Kokias priežastis jie įvardijo, kai paklausei, kodėl reikėtų padėti / nepadėti? Jauni žmonės dažnai gali sugalvoti labai daug svarių priežasčių. Taip pat aptarkite, kodėl pagalba yra tokia svarbi, net jei ją teikti rizikinga.

Panaudok metodą „[Vaidmenys tada ir dabar](#)“, kurį rasi skyriuje „MOKYK“.

4 SUŽINOK

c Ką tu ir tavo bendraamžiai norėtumėte sužinoti apie Aną Frank ir jos gyventą laikotarpį?

Užrašyk tris mėgstamiausias citatas iš dienoraščio ir paaiškink, kodėl jas pasirinkai.

1

2

3

Štai šį dienoraštį Ana gavo tryliktojo gimtadienio proga.

Iš „slaptajame priestate“ besislapsčiusių žmonių Holokaustą išgyveno tik Otas Frankas. Jis mirė 1980 metais, būdamas 91 metų amžiaus. Tačiau jei galėtumėi Otui užduoti kokį tik nori klausimą, ko jo paklaustumėi

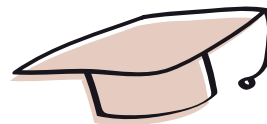
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Otas Frankas Slaptojo priestato palėpėje, prieš pat muziejaus atidarymą. Muziejus Prinsengracho gatvės 263-iaame name veikia nuo 1960 metų gegužės 3 dienos.

4 SUŽINOK

d Kaip galėtumėi pasakoti Anos Frank gyvenimo istoriją? - Pasakojimo kūrimas

Jei savo organizuojamų veiklų metu ketini kalbėti apie Anos Frank gyvenimo istoriją ar jei nori daugiau apie ją sužinoti, šie keli pratimai gali tau padėti pasipraktikuoti. Žemiau rasi keturis išėities taškus šios ypatingos istorijos pasakojimo pradžiai.

Perskaityk kiekvieną jų ir pasirink vieną iš žemiau pateikiamų temų. Sėkmės!

Pasirink temą iš šio sąrašo:

1 Istorija apie DISKRIMINACIJĄ Anos Frank gyvenime.

Tryliktojo gimtadienio proga Ana gavo dienoraštį. Karas tuo metu tęsėsi jau dvejus metus. Ana aprašo, kaip Nyderlanduose taikomi prieš žydus nukreipti įstatymai paveikia jos gyvenimą.

→ Daugiau informacijos gali rasti Anos Frank dienoraštyje – pavyzdžiui, 1942 m. birželio 20 d., šeštadienio, įrašė.

2 Istorija apie tai, kaip Margo (Anos Frank sesuo) gavo ŠAUKIMĄ ir jų šeima pasislėpė.

Margo Frank gauna šaukimą priverstiniam darbams. Frankų šeima nedelsdama pasislepia. Slaptajame priestate Ana detaliai aprašo, kas nutiko.

→ Daugiau informacijos rasi Anos Frank dienoraštyje – pavyzdžiui, 1942 m. liepos 8, 9, 10 ir 11 d. įrašuose. Pasirink dienoraščio dalį, kuria paremsi savo pasakojimą.

3 Istorija apie KASDIENĮ GYVENIMĄ slėptuvėje ir apie Anos pagrindinį užsiėmimą – rašymą.

Ana gyvena viename kambaryje su Fricu Pfeferiu. Kartais jie ginčijasi dėl rašomojo stalo naudojimo, ir Ana apie tai pasakoja savo dienoraštyje.

→ Daugiau informacijos ieškok Anos Frank dienoraštyje – pavyzdžiui, 1943 m. liepos 13 d. įrašė.

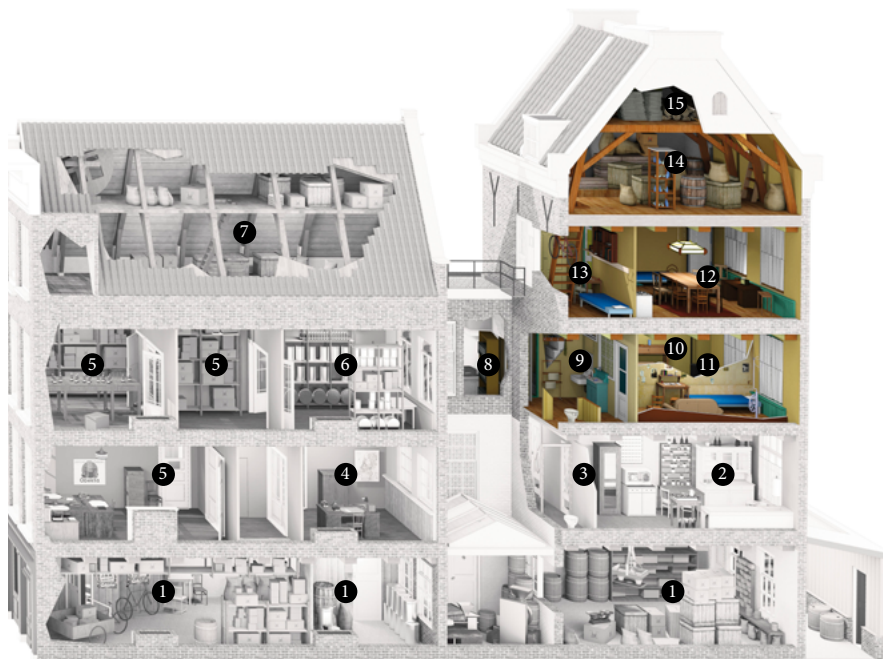
4 SUŽINOK

d Kaip galėtumei pasakoti Anos Frank gyvenimo istoriją? Pasakojimo kūrimas

4 Istorija apie Anos Frank SUĖMIMĄ.

Aštuoni Slaptajame priestate gyvenę žmonės suimami. Beveik nėra laiko susikrauti nors keletą daiktų. Anos dienoraštis paliekamas slėptuvėje.

→ Naudokis informacija, pateikiama kitame puslapyje.

Verslo patalpos

- ① Sandėlis
- ② Darbuotojų virtuvė
- ③ Durys į Oto Franko asmeninį kabinetą
- ④ Viktoro Kiuglerio kabinetas
- ⑤ Johano Kleimano, Mipės Gis ir Bepės Voskeijl kabinetas
- ⑥ Sandėlis
- ⑦ Palėpė
- ⑧ Laitinė su atsidarančia spinta, už kurios yra įėjimas į Slaptąjį priestatą

Priestatas

- ⑨ Tualetas
- ⑩ Oto, Editos ir Margo Frankų kambarys
- ⑪ Kambarys, kurį Ana Frank dalinosi su Fricu Pfeferiu
- ⑫ 1 Bendras kambarys, kuris naudojamas ir kaip Hermano ir Augustės van Pelsų miegamasis
- ⑬ Peterio van Pelso kambarys
- ⑭ Palėpė
- ⑮ Pastogė

4 SUŽINOK

d Kaip galėtumei pasakoti Anos Frank gyvenimo istoriją? Pasakojimo kūrimas

Suėmimas

1944 m. rugpjūčio 4 d. buvo šilta ir saulėta. Vokietijos valstybės saugumo tarnybos (vok. Sicherheitsdienst, SD) štabas Amsterdame gauna pranešimą telefonu. Budinčiam SS pareigūnui Karlui Silberbaueriui pasakoma nuvykti į Prinsengracht gatvės 263 namą.

Darbuotojai ramiai dirba pirmame aukšte, kai netikėtai atsidaro durys. Mipės Gis žodžiais tariant, „įėjo neaukštas vyras su revolveriu rankoje, nukreipė jį į mane ir pasakė: „Sėdėk ir nejudėk!“

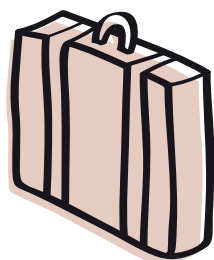
Viktoras Kiugleris, kuris dirba gretimoje patalpoje, išgirsta triukšmą ir atbėga pasižiūrėti, kas nutiko. Viktoras Kiugleris: „Pamačiau keturis policijos pareigūnus; vienas iš jų dėvėjo Gestapo uniformą“. Vienas iš pareigūnų nukreipia pistoletą į Viktorą Kiuglerį ir įsako jam rodyti kelią. Jie nueina prie judančios spintos ir ją atidaro. Su ištrauktais pistoletais policininkai įeina į slaptąjį priestatą.

Užklupti netikėtai

Slėptuvės gyventojai užklumpami visiškai netikėtai. Jie dvejus metus gyveno nuolat baimindamiesi, kad bus surasti, ir ta akimirka atėjo. Po karo Otas Frankas pasakojo: „Buvo apie pusę vienuolikos. Aš buvau viršuje, Peterio kambaryje, padėjau jam mokytis. Staiga kažkas užbėgo laiptais į viršų, durys atsidarė, ir prieš save pamatėme vyrą su pistoletu rankoje. Visi buvo surinkti apačioje. Mano žmona, vaikai ir Van Pelsų šeima stovėjo iškeltomis rankomis.“ Po to į kambarį buvo atvestas Fricas Pfeferis.

Vertingi daiktai

Slaptajame priestate buvę žmonės turi atiduoti vertingus daiktus. Silberbaueris pagriebia Oto lagaminėlį, kuriame yra ir Anos dienoraščio lapai, ir jį iškrato, kad sudėtų vertingus daiktus. Anos dienoraščio lapai išbarstomi ant grindų. Otas Frankas: „Tada jie pasakė: „Susiruoškite. Turite penkias minutes!“ Kartu su abiem jiems padėjusiais vyrais, Viktoru Kiugleriu ir Johanu Kleimanu, kuriuos taip pat suima, jie išvežami policijos furgone.

4 SUŽINOK

d Kaip galėtumei pasakoti Anos Frank gyvenimo istoriją? Pasakojimo kūrimas

Perskaityk pagrindinę informaciją

Perskaityk 18 puslapyje pateikiamą informaciją savo pasirinkta tema ir užsirašyk, ką panaudosį savo pasakojime.

.....

.....

.....

.....

.....

Ko tu sieki?

Užrašyk, ko norėtumei pasiekti pasakodamas apie Aną Frank.

.....

.....

.....

Mipė Gis
1909 – 2010

Janas Gisas
1905 – 1993

Bepė Voskeijl
1919 – 1983

Viktoras Kiugleris
1900 – 1981

Johanas Kleimanas
1896 – 1959

4 SUŽINOK

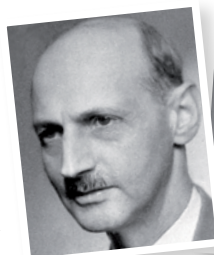
d Kaip galėtumei pasakoti Anos Frank gyvenimo istoriją? Pasakojimo kūrimas

Pasipraktikuok skaitydamas savo pasakojimą

Parepetuok skaitydamas savo pasakojimą garsiai, o ruošdamasis peržiūrėk šiuos siūlymus:

- Pasirink svarbų momentą, apie kurį kalbėsi, ir susirask detalių pasakojimui. Anos Frank dienoraštis tam yra puikus šaltinis.
- Pasirink vieną iš besislapstančių žmonių. Tai nebūtinai turi būti Ana Frank. Taip pat gali pasakoti iš jos tėvų, sesers ar vieno iš pagalbininkų (pavyzdžiui, Mipės Gis) perspektyvos.
- Pasirink laikotarpį ir vietą, apie kuriuos pasakosi. Kada ir kur viskas vyksta?
- Daiktas ar nuotrauka gali padėti sustiprinti pasakojimą.
- Kiek nori suasmeninti savo istoriją? Gali kalbėti ir apie savo šeimos istoriją, apie mokyklos aplinką, o gal apie tai, kaip susitikai karą išgyvenusį žmogų.
- Ar koncentracijos stovyklos figūruoja tavo pasakojime? Mokiniai dažnai nori apie jas išgirsti daugiau, tačiau gerai apgalvok, ką pasakosi. Siaubą keliančios detalės yra nebūtinai ir gali be reikalo šokiruoti kai kuriuos vaikus.
- Kaip savo pasakojimą užbaigsi? Ana Frank miršta, tačiau jauniems žmonėms reikalinga viltis. Gali jiems papasakoti, pavyzdžiui, kaip Otas Frankas, Anos tėvas, išgyveno karą ir išleido dienoraštį.

Frankų šeima

Otas Frankas
1889 – 1980

Edita Frank
1900 – 1945

Margo Frank
1926 – 1945

Ana Frank
1929 – 1945

Augustė van Pels
1900 – 1945

Hermanas van Pelsas
1900 – 1945

Peteris van Pelsas
1926 – 1945

Pfeferis

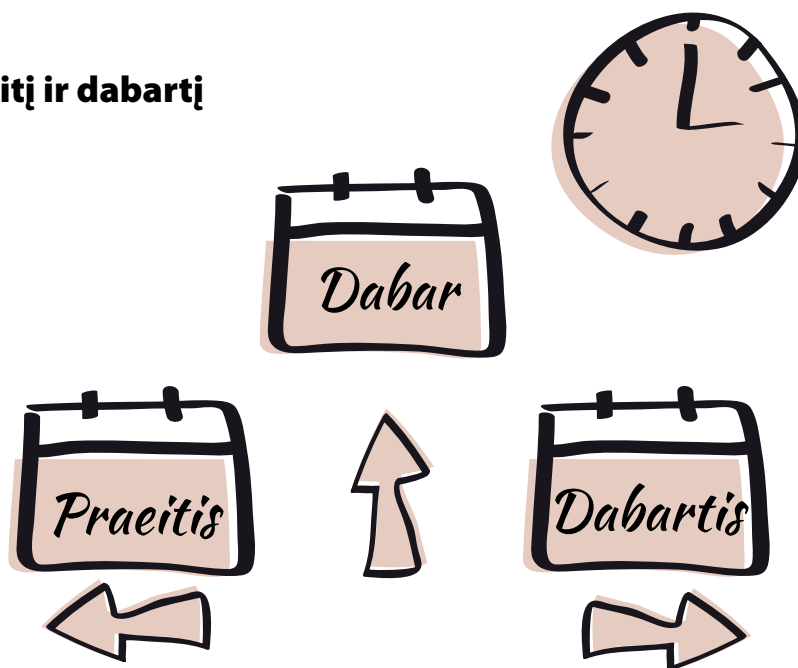

Fricas Pfeferis
1889 - 1944

van Pelsų šeima

4 SUŽINOK

e Sujungti praeitį ir dabartį

„Anos istorija yra tiesiogiai susijusi su dabartimi! Tai savaime suprantama. Šiandien visame pasaulyje vis dar pernelyg daug diskriminacijos. Mes visi praeitį savaitę apie tai kalbėjome konferencijoje. Mano šalyje taip pat susiduriama su diskriminacija prieš žydus, musulmonus, pabėgėlius ir kai kurias kitas bendruomenes. Atrodo taip, lyg niekas dar nežino, kaip gyventi vieniems su kitais.“

Anos Frank jaunimo tinklas

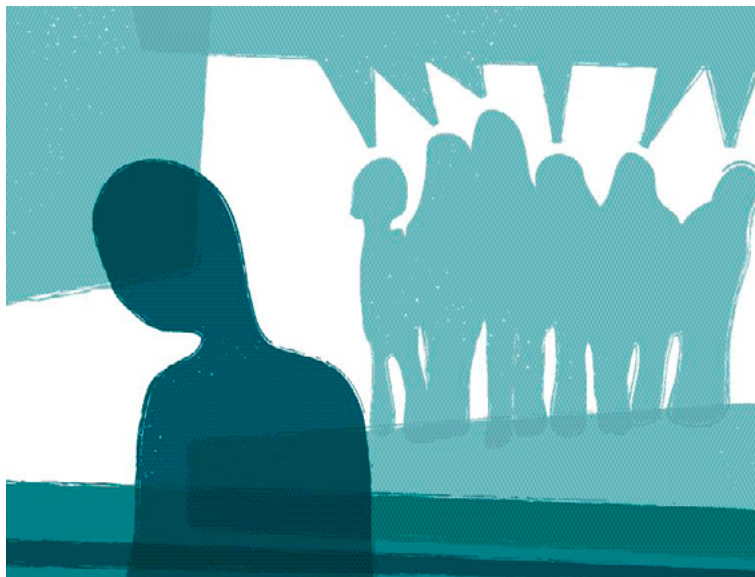
*Aš žinau, ko noriu, turiu tikslą, nuomonę. Turiu religiją ir meilę.
Leiskite man būti savimi, ir aš būsiu patenkinta...*

Ana Frank

Ana Frank buvo viena iš 1,5 milijono nacių nužudytų žydų vaikų. Nes ji buvo žydė. Ana sulaukė tik 15 metų. Mes gyvename kitokiais laikais. Skirtumas nuo Anos Frank gyvento ir mūsų laikotarpio yra didžiulis. Tačiau kai kurie žmonės vis dar patiria diskriminaciją. Žmonės vis dar atstumia kitus priklausomai nuo to, kas jie yra ar kaip atrodo. Diskriminacija vis dar yra kasdienis reiškinys, vykstantis visame pasaulyje. Kodėl žmonės diskriminuoja vieni kitus? Kodėl mes negalime tiesiog būti savimi, netrypdami kitų? Ar mes ne visi esame gimę lygūs?

4 SUŽINOK

f Skirtingi vaidmenys

„Mes turime suprasti, kad privalome išsaugoti gyvą atminimą, patys būti tuo pokyčiu, kurį norime matyti, o ne likti stebėtojais.“
Anos Frank jaunimo tinklas

Tam, kad padėtum savo bendraamžiams suprasti Holokausto kontekstą, svarbu paaiškinti, kad visuomenės raidos procesai nėra negrįžtami, greičiau tai tokių pat kaip jie paprastų žmonių padarytų sprendimų pasekmės. Svarbu padėti suprasti, kad vieno žmogaus padaryti sprendimai gali paveikti daugybės kitų žmonių gyvenimus. Svarbus mokymosi įrankis šiuo atveju yra nupiešti pagrindinių veikėjų paveikslą politinių ir socialinių aplinkybių, vyravusių jų laikais, kontekste. Suteikus veidą istorijai, paprasčiau susitapatinti su aukomis, o tai ugdo mokinių supratingumą.

Keturių skirtingų vaidmenų (skriaudiko, aukos, stebėtojo ir pagalbininko) pristatymas gali padėti tau ir tavo bendraamžiams paaiškinti tokį sudėtingą dalyką kaip Holokaustas ir asmenines atsakomybes.

Jauni žmonės dažnai mano, kad Holokausto ir Antrojo pasaulinio karo istoriją galima paaiškinti suskirstant žmones į teisius ir neteisius. „Neteisių“ etiketė priklijuojama skriaudikams: naciams, vokiečių okupantams ir kolaborantams. „Teisieji“ – tai žmonės, kurie priešinosi ir padėjo kitiems, pavyzdžiui, suteidami jiems vietą slėptis. Kaip gali paaiškinti, kad toks suskirstymas nepaaiškina praeities sudėtingumo?

4 SUŽINOK

f Skirtingi vaidmenys

Priklausomai nuo užimamos padėties, žmonės gali atsidurti skirtinguose vaidmenyse.

- Aukos
- Skriaudikai
- Pagalbininkai
- Stebėtojai

Antrojo pasaulinio karo metu Nyderlanduose buvo apie 9 milijonus gyventojų. Dauguma jų priklausė stebėtojų kategorijai. Mažesnė grupė, apie 5 procentus gyventojų, aktyviai kolaboravo su naciais. Į pasipriešinimą įsitraukusių žmonių grupė taip pat sudarė apie 5 procentus. Jaunuoliai geba atpažinti šiuos skirtingus vaidmenis tam tikrose situacijose. Susitelkimas į skriaudikų, pagalbininkų ir stebėtojų vaidmenis padės tau aptarti motyvus, kodėl žmonės elgėsi vienaip ar kitaip.

Šie vaidmenys nėra pastovūs, kadangi patys žmonės keičiasi. Per šių vaidmenų prizmę galite aptarti tokias temas kaip atsakomybė ir pasirinkimo laisvė. Pagalbininkas, stebėtojas ir skriaudikas turi daugiau pasirinkimo laisvės nei auka.

Šie vaidmenys taip pat gali būti naudojami diskusijose apie šių laikų įvykius, kuriuose pasireiškia išankstiniai nusistatymai ir diskriminacija.

4 SUŽINOK

f Skirtingi vaidmenys

1. Pagalvok apie kokią nors kasdienę situaciją, kurioje pasireiškia šie keturi vaidmenys. Galbūt sporto būrelyje, besilinksminant ar mokyklos kieme. Taip pat gali pateikti pavyzdį iš savo patirties, kai buvai viename iš šių vaidmenų.

.....

.....

.....

.....

.....

2. Šie vaidmenys gali būti pritaikyti ir Anos Frank gyvenimui. Suskirstyk pagrindinius veikėjus: kas kokį vaidmenį atliko? Daugiau informacijos gali [rasti Anos Frank laiko juostoje, prieduose](#).

.....

.....

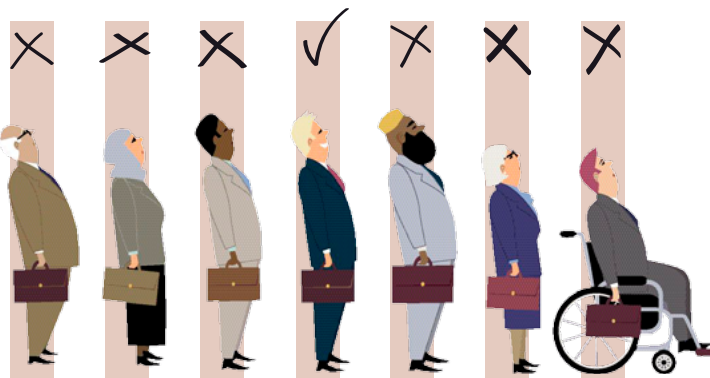
.....

.....

.....

4 SUŽINOK

g Išankstinės nuostatos ir diskriminacija

Tam, kad suprastume mus supantį pasaulį, mes skirstome žmones, daiktus ir situacijas į kategorijas. Mes tai padarome labai greitai ir dažnai to net nesuprasdami. Žmonėms toks greitas įvertinimas padeda išgyventi, pavyzdžiui, staigiai įvertinant, ar situacija saugi, ar pavojinga. Greitus įvertinimus atliekame ir bendraudami. Kai susitinki ar pabendrauji su žmogumi, apie jį susidarai nuomonę. Tačiau galbūt tu apie juos nusprendi dar iki tol, kai susitinki ir pabendrauji. Apie išankstines nuostatas kalbame tada, kai kažkas yra kuo nors visiškai įsitikinęs ar nusiteikęs kažkieno atžvilgiu jau iš anksto ir nebenori priimti nusistatymui prieštaraujančios informacijos. Nusistatymas žmogaus ar jų grupės atžvilgiu yra daugiau nei tik „neutrali“ nuomonė, tai požiūris, kuriam būdingos ir stiprios emocijos. Šis „emocinis užtaisas“ dažniausiai yra neigiamas.

Normali reakcija?

Nors apie išankstinius nusistatymus nelabai daug galima pasakyti teigiamo, savo renginio dalyviams gali jau nuo pat pradžių pabrėžti, kad išankstinis nusistatymas (kaip ir stereotipai) yra normali žmogaus reakcija. Kiekvienas turime kokių nors nusistatymų; sunku įsivaizduoti žmogų, kuris galėtų neturėti jokių požiūrių niekieno atžvilgiu. Dažnai mes ir patys nežinome, kad turime išankstinių nuostatų – nors jos labai subtiliai veikia mūsų elgseną, tai, kaip filtruojame informaciją ir kaip paveikiame kitus. Ir būtent tai, kad nesuvokiame jų poveikio mūsų elgsenai ir poveikio kitiems, ir yra esminis trūkumas. Tad kaip mums tapti labiau sąmoningiems dėl savo pačių išankstinių nuostatų ir kaip padėti kitiems suprasti jas ir jų (kasdien pasireiškiančias) pasekmes?

Išankstinių nuostatų ir stereotipų atpažinimas ir pripažinimas

Mes dažniausiai greitai pamatome kitų žmonių trūkumus, susijusius su išankstinėmis nuostatomis ir stereotipais, tačiau neatkreipiame dėmesio į savus. Kaip mums susitvarkyti su nusistatymu kitų grupių atžvilgiu, kai jis yra mūsų pačių galvose, kaip susidoroti su emocijų perpildytais požiūriais į „kitą“? Ir kas veikia, o kas neveikia, kai prireikia kovoti su išankstinėmis nuostatomis?

4 SUŽINOK

g Išankstinės nuostatos ir diskriminacija

Stigmos

Visuomenėje paplitusios neigiamos nuostatos gali nulemti tai, kad tam tikros grupės užims prastesnę socialinę padėtį. Grupės su tokiu žemu ar pažemintu socialiniu statusu yra stigmatizuojamos. Žodis „stigma“ reiškia „pažymėti“ ar „antspauduoti“, tad „būti stigmatizuojamam“ reiškia, kad kiti žmonės tau, taip sakant, „prikabina neigiamą etiketę“. Dėl to stigmatizuojamos grupės nariams, turintiems žemesnę socialinę statusą visuomenėje, sunkiau ir patiemis apie save galvoti teigiamai.

Svarbu:

- Išankstinės nuostatos yra emocijų kupini iš anksto susiformuoti vertinimai.
- Visi turime išankstinių nuostatų; niekas nenugyvena gyvenimo be jų. Tačiau būtina žinoti, kad jos visada paveikia tai, kaip mes sąveikaujame su pasauliu ir kaip atsirenkame informaciją.
- Stereotipai gali nulemti išankstinių nuostatų susidarymą, bet tai nevyksta automatiškai.
- Išankstines nuostatas išdidina trintis tarp grupių, jos gali pablogėti konflikto metu.
- Išankstinės nuostatos ir stereotipai GALI būti pakeisti, ir tik nuo tavęs priklauso, kiek būsi sąmoningas apie savo nuostatas.

4 SUŽINOK

g Išankstinės nuostatos ir diskriminacija

~~Diskriminacija~~

Diskriminacija

Išankstinės nuostatos ir stereotipai yra vaizdiniai mūsų galvose, tai mūsų požiūriai į kitus. Tačiau būk atidus – jie labai subtiliais būdais gali paveikti tavo elgesį, taip pat jie gali netgi pakenkti kitiems.

Prieš kitus nukreipti poelgiai vadinami diskriminacija. Diskriminacija visada išreiškiama veiksmu. Mes galime diskriminuoti kitus tik atvirai kažką rašydami, darydami, ignoruodami ar pasakydami.

Nelygiavertės sąlygos

Diskriminacija apibrėžiama kaip nelygiavertės sąlygų sudarymas, remiantis bruožais, kurie nesusiję su situacija – tokiais kaip kilmė, religija, amžius, seksualinė orientacija ar lytis. Dažniausiai norint nustatyti diskriminaciją sunkiausia būna išsiaiškinti, ar kažkas įvertintas kitaip dėl pateisinamos priežasties, ar be pagrindo. Galiausiai mes juk nuolat skirtingai elgiamės su skirtingais žmonėmis.

Diskriminacija apima daug daugiau nei įžeidinėjimus, patyčias ar netgi fizinį smurtą, nukreiptą prieš tam tikrus asmenis ar jų grupes. Ji apima ir visus veiksmus, kurie veda ar netgi tik gali vesti iki tam tikrų žmonių arba grupių diskriminacijos, priepaudos ar žalos jiems padarymo. Diskriminacijos klausimas, visų pirma, – ar kažkam sudaromos nelygiavertės sąlygos yra objektyviai pateisinamos, ar ne.

4 SUŽINOK

g Išankstinės nuostatos ir diskriminacija

Svarbu:

- Diskriminacija yra nepateisinamas nelygiavertis traktavimas.
- Daugybėje šalių diskriminacija yra draudžiama įstatymais. Teisė į lygiavertį asmenų traktavimą yra paremta Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos, priimtos 1948 m. gruodžio 10 d., 1 straipsniu: „Visi žmonės gimsta laisvi ir lygūs savo orumu ir teisėmis. Jiems yra suteiktas protas ir sąžinė, ir jie turi elgtis vienas su kitu kaip broliai.“
- Aspektai, kuriais remiantis negalima skirstyti asmenų, yra išdėstyti mūsų Konstitucijoje – tai jo lytis, rasė, tautybė, kalba, kilmė, socialinė padėtis, tikėjimas, įsitikinimai ar pažiūros.
- Kiekvienas gali susidurti su diskriminacija.
- Atpažinti ir pripažinti stereotipus ir išankstines nuostatas yra puikus pirmas žingsnis kovojant su jais ir atpažįstant jų poveikį, kadangi jie taip pat gali pakenkti.
- Jei stereotipai tiesiog nuslopinami, tai neveikia. Bet tu gali padėti kitiems ugdyti sąmoningumą, suvokimą apie juos. Kartais kovoti su stereotipais yra palyginti paprasta, jei žmonės jų labai tvirtai nesilaiko ar jei tie stereotipai yra gan nereikšmingi.
- Padažnėjęs kontaktas yra gerai, bet to ne visada pakanka, kad pavyktų atsikratyti stereotipų ar išankstinių nuostatų.
- Bendro pobūdžio patarimas, kaip reaguoti į išankstines nuostatas: užduoti klausimus visada yra geriausia strategija.

5 PLANUOK

a Išplėtok savo viziją

Anos Frank jaunimo tinklas

„Ji – puikus pavyzdys, įkvepiantis išdrįsti ir pasakyti, ką galvoji – netgi kai tai nėra lengva. Galiausiai, tai, kad susipažinau su jos istorija ir realybe, kurioje ji gyveno, suteikia valios padėti paversti šį pasaulį geresniu, nors tai iš pradžių ir neatrodo paprasta. Nes jei ji turėjo valios pagerinti pasaulį netgi būdama tokioje siaubingoje situacijoje, kodėl gi neturėtume to padaryti ir mes?!“

Anos Frank jaunimo tinklas

Dabar laikas grįžti prie tavęs. Kaip atrodytų tave supantis pasaulis, jei jis būtų idealus? Apie kokį jį svajoji? Ką norėtumei pakeisti savo vietos bendruomenėje ar visame pasaulyje? Galbūt norėtumei truputį pageneruoti idėjų ir gauti atsiliepimų iš kitų? Šiame skyriuje tu sukursi savo viziją ir išmoksi, kaip nueiti nuo idėjos iki konkretaus projekto plano, ir kaip jį įvykdyti! Nesijaudink, mes lydėsime tave kiekviename žingsnyje.

Šiame skyriuje rasi nemažai įrankių, kurie tau padės susikurti projekto idėją ir ją išplėtoti. Yra įvairaus pobūdžio veiklos, kurias gali susiplanuoti – pavyzdžiui, kino filmo apie Aną Frank peržiūra, seminaras apie išankstines nuostatas ir diskriminaciją, o gal netgi kampanija prieš diskriminaciją tavo klasėje, sporto būrelyje ar bendruomenėje. Tokių projektų pavyzdžių gali rasti [21 priede](#).

Pirmasis žingsnis yra susikurti savo **viziją**: kokį įkvepiantį ir ilgalaikį pokytį norėtumei, kad tavo projektas sukeltų? Tada svarbu apibrėžti tikslus, kitaip tariant, nusistatyti, ką konkrečiai darysi, kad pasiektumei savo viziją. **Tikslai** dažnai yra praktiški, apčiuopiami siekiniai, padedantys susiplanuoti veiklas, kurias norėtumei įgyvendinti.

5 PLANUOK

a Išplėtok savo viziją

1. Kas tave įkvepia, kai skaitai Anos Frank dienoraštį ar kai išgirsti apie Otą Franką, Mipę Gis ar kitus žmones iš slaptojo priestato? [21 priede](#) rasi pavyzdžių iš projektų, kuriuos organizavo kiti Anos Frank jaunimo tinklo nariai.

A series of horizontal dotted lines for writing on a light green background.

Pasieksiu, kad mano balsas būtų išgirstas, išeisiu į pasaulį ir dirbsiu žmonijos labui! Dabar žinau, kad visų pirma tam reikės drąsos ir laimės!

Ana Frank, 1944 m. balandžio 11 d.

5 PLANUOK

a Išplėtok savo viziją

Dori ir Simonas pristato savo parodos projektą Tiszafured mieste, Vengrijoje

2. Ana turėjo tiek daug svajonių, koks bus pasaulis ir jos gyvenimas... Už ką aistringai pasisakai tu?

.....

.....

.....

„Mes turime mokyti vaikus ir jaunimą tolerancijos, pagarbiai bendrauti su skirtingos padėties žmonėmis. Turime apskritai skatinti jaunų žmonių atvirą požiūrį į įvairovę.“ Aleksandra, Rumunija, Anos Frank jaunimo tinklas

5 PLANUOK

a Išplėtok savo viziją

„Mano projektas skirtas visiems, kurie kasdien patiria diskriminaciją dėl bet kokių priežasčių, taip pat tiems, kurie su ja susidūrė anksčiau. Tiems, kurie yra jautęsi taip, tartum niekas iš aplinkinių nenorėjo padėti kovoti už lygybę. Kai kurie žmonės toleruoja ar netgi priima kitus, tačiau nieko nedaro, kad padėtų jiems kovoti savo „kovas““ Marina, Kroatija, Anos Frank jaunimo tinklas

3. Mąstykime lokaliai. Kokie geri dalykai, susiję su anksčiau tavo paminėtomis problemomis, jau vyksta tavo bendruomenėje?

.....

.....

.....

„Mes sukūrėme projektą, siekdamos padėti žmonėms sužinoti apie Anos Frank istoriją ir apie tai, kaip jos patirtis siejasi su mūsų kasdieniu gyvenimu bei paveikia mūsų ateitį.“ Rebeka ir Valentina, Italija, Anos Frank jaunimo tinklas

„Savo projektu siekiame, kad jauni žmonės atrastų asmeninį ryšį su Anos Frank gyvenimu ir suprastų, kad istorija jiems irgi yra aktuali, taip pat – kad pastebėtų, kokios yra diskriminacijos apraiškos jų pačių grupėse.“ Kristina, Danija, Anos Frank jaunimo tinklas

5 PLANUOK

Eik į skyrių
„MOKYK“

b Pasirink metodus ir išsikelk tikslus

Dabar gali atsiversti skyrių „MOKYK“, kuriame rasi daug skirtingų metodų – ugdomųjų veiklų, kurias gali nuveikti su savo bendraamžiais. Gali pasirinkti 2 metodus, kurie tau patinka labiausiai.

Nepamiršk, kad tikslai visada yra realūs, konkretūs, išmatuojami ir apibrėžti laike. Tau taip pat reikės apibrėžti, kokia yra tavo tikslinė grupė (tai yra, koks skaičius dalyvių dalyvaus tavo veiklose, ir pan.).

[21 priede](#) rasi projektų pavyzdžių.

5 PLANUOK

c Tavo idėjos santrauka

Laikas
planuoti

Vizijų pavyzdžiai:

„Mes norime, kad mūsų miesto mokiniai žinotų apie pasaulyje egzistuojančias žmogaus teisių problemas. Jie turėtų žinoti, kad būtent jie gali spręsti šias problemas ir kad yra organizacijų ir tikrų projektų, prie kurių jie gali prisidėti ar patys įgyvendinti.“ Jelena ir Jelena, Rusija

„Norėčiau, kad paaugliai suprastų, kokios būna su diskriminacija, rasizmu, antisemitizmu ir nelygybe susijusios problemos... Manau, kad tik tada, kai žinai apie šių problemų egzistavimą, gali reaguoti imdamasis veiksmų, net jei jie ir nedideli (nes juk reikia nuo kažko pradėti).“ Yael, Belgija

Mano vizija:

.....

.....

.....

.....

.....

5 PLANUOK

c Tavo idėjos santrauka

Tikslo pavyzdys:

„Norėčiau kalbėti apie Anos istoriją ir susitelkti ties tuo, ką ši istorija reiškia šiandien. Kitaip sakant, sujungti Anos istoriją su šiuolaikiniais reikalais. Ko mes galime išmokti iš šios konkrečios istorijos apie mūsų pačių visuomenę?“ Yael, Belgija

Mano tikslas:

.....

.....

.....

Tikslinės grupės pavyzdys:

20 gimnazijos vyresniųjų klasių mokinių.

Mano tikslinė grupė:

.....

.....

Pasirinktos veiklos pavyzdys:

Dokumentinio filmo „Trumpas Anos Frank gyvenimas“ peržiūra, Anos Frank dienoraščio citatų refleksija ir diskusija apie šiuolaikinę visuomenę, kaip mokyklos projektų savaitės dalis.

Mano pasirinkta veikla:

.....

.....

.....

5 PLANUOK

d Susikurk veiksmų planą!

„Planuodami savo projektą „Vaikai kare“, mes su Ela supratome, kiek nedaug mes, žmonės, iš tiesų žinome ir suprantame apie karą. Ši įžvalga pastūmėjo mus imtis ugdyti vaikus ir supažindinti juos su pagrindiniais žmogaus teisių, lygybės ir taikos principais. Kalbėdami apie dabarties ir praeities karus, žmogaus teisių vertę ir kitas su karu susijusias temas, mes stengėmės praplėsti jų supratimą apie pagrindines žmogaus teises.“

Franjo, Kroatija, Anos Frank jaunimo tinklas

Šiame skyriuje tu susikursi veiksmų planą, kaip pasirinktą veiklą įgyvendinti savo mokykloje, sporto būrelyje ar bendruomenės centre.

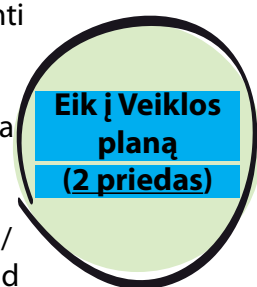
Čia rasi projekto plano formą. Pasistenk ją pildydamas rašyti kiek įmanoma konkrečiau.

Kai būsi pasirengęs, gali pasidalinti savo planu su savo koordinatoriumi ir / ar Anos Frank namų partnere organizacija, savo mokytojais ir draugais, kad gautumei jų atsiliepimų.

Kai tu su savo koordinatoriumi sutarsite dėl projekto, būsi pasirengęs prie jo dirbti: organizuoti komandos susirinkimus, megzti kontaktus su mokyklomis ir mokytojais, stengtis geriau susipažinti su reikalinga informacija ir pan.

Patarimų, kaip tai daryti, rasi skyriuose „[PASIRUOŠK](#)“ ir „[MOKYK](#)“.

Šioje kelionėje nesi vienas: tu esi Anos Frank jaunimo tinklo dalis, o tai reiškia, kad tau padėti ir paremti gali daugybė žmonių. Nesivaržydamas klausk savo koordinatoriaus, Anos Frank namų partnerės organizacijos ar kito tinklo nario patarimo ar prašyk pagelbėti. Kontaktų sąrašą rasi [22 priede](#).

6 PASIRUOŠK

Lavink savo kalbėjimo ir pristatymų darymo įgūdžius

„Tai puiki proga papasakoti žmonėms apie nuostabius Anos Frank namų vykdomus projektus ir įtraukti į juos daugiau žmonių.“

Anos Frank jaunimo tinklas

„Aš mokausi sklandžiau organizuoti renginius, dabar man bendrauti su valdžios atstovais žymiai paprasčiau nei seniau, taip pat sužinojau, kad daugybė į socialines ir pelno nesiekiančias veiklas įsitraukusių žmonių ieško paramos.“

Anos Frank jaunimo tinklas

Kadangi jau paruošei savo veiksmų planą, laikas pasiruošti jo įgyvendinimui. Šiame skyriuje rasi šiek tiek patarimų, kaip kalbėti ir daryti pristatymus. Kad įgyvendintumei savo planą, tau taip pat reikės paramos iš keleto asmenų – pavyzdžiui, mokyklos direktoriaus, mokytojų ir tavo bendraamžių. Kaip pristatysi jiems savo idėjas? Ką jiems papasakosi ir kokio vaidmens iš jų tikiesi?

Svarbiausia – sudaryti sąrašą žmonių, kurių tau gali prireikti, kad pasiruoštumei savo veiklai, suplanuoti, ko tau iš jų reikia, ir susitarti dėl susitikimo su jais.

Kas?	Ką norėtumei, kad jie padarytų?	Kokio vaidmens iš jų tikiesi?

6 PASIRUOŠK

a SSGG analizė

- 1 nustatyk ir išvardink savo asmenines stiprybes, taip pat sudaryk ir planuojamos veiklos stiprybių sąrašą;
- 2 išvardink pačios veiklos silpnus taškus ir / arba ribotus turimus išteklius;
- 3 aprašyk, ką tu ir tavo veikla turėtų duoti bendruomenei / mokyklai;
- 4 išvardink grėsmes (išorinius veiksnius), kurios galėtų tau sutrukdyti įvykdyti susiplanuotą veiklą.

6 PASIRUOŠK

a SSGG analizė

STIPRYBĖS 	SILPNYBĖS
 GALIMYBĖS	GRĖSMĖS

6 PASIRUOŠK

Peržiūrėk
šį „TedEd“
vaizdo įrašą
ir išklausyk
patarimų!

b Idėjos perteikimas per trumpą laiką: „prisistatymas lifte“

„Prisistatymas lifte“ yra trumpa, įtikinanti kalba, naudojama siekiant sukelti susidomėjimą tuo, ką daro organizacija. Taip pat gali jį naudoti, kad sukeltumėi susidomėjimą savo projektu ir savimi. Geras „prisistatymas lifte“ neturėtų tęstis ilgiau nei trumpa kelionė liftu, trunkanti 20 ar 30 sekundžių, iš čia kilęs ir tokio prisistatymo pavadinimas.

Jis turėtų būti įdomus, įsimintinas ir glaustas. Jis taip pat turėtų paaiškinti, kuo tu ir tavo projektas esate išskirtiniai.

Išdėstyk tokią informaciją:

Ką norėtumėi padaryti?

.....

.....

Kodėl tai darai?

.....

.....

Kokias veiklas norėtumėi suorganizuoti mokiniams?

.....

.....

Kaip tu įsitraukei į Anos Frank jaunimo tinklą?

.....

.....

Kas tai yra Anos Frank jaunimo tinklas?

.....

.....

Ko tau reikia iš sąrašė esančių žmonių?

.....

.....

6 PASIRUOŠK

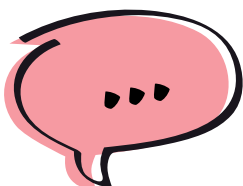
c Pasirenk pristatymui

Parepetuok savo idėjų pristatymą priešais veidrodį.

Tu jau esi įsivardijęs pagrindinius savo plano elementus, dabar surašyk juos į vieno puslapio apimties santrauką. Atsiversk savo išsamųjį veiksmų planą, nustatyk pačius svarbiausius elementus ir užrašyk juos. Ilgesnįjį variantą parepetuok su savo šeima ar draugais. Gali jų paprašyti suvaidinti tuos žmones, kuriems nori pristatyti savo projektą.

Pakoreguok ir pasirepetuok 5 minučių trukmės „prisistatymo lifte“ variantą, naudok jį kaip savo pristatymo pagrindą.

Daugiau idėjų, kaip pasiruošti susitikimams ir tavo ugdomajai veiklai, rasi [3 priede](#).

**Eik į
pasirengimą
susitikimams
ir veikloms
(3 priedas)**

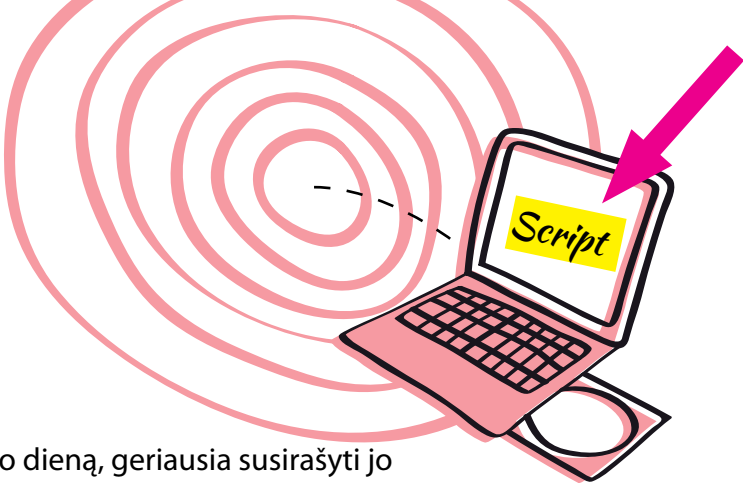

6 PASIRUOŠK

d Scenarijaus rašymas

Jei nori būti gerai pasirengęs savo seminaro dieną, geriausia susirašyti jo scenarijų. Scenarijus tau taip pat padės pasiruošti, tad susikurk jį gerokai iš anksto.

Žemiau mūsų pateikiamas scenarijus yra tik pavyzdys. Visada gali jį pritaikyti savo poreikiams. Rašyk kiek gali detaliau. Pasižymėk, kiek laiko prireiks kiekvienai veiklai, ką tiksliai darysi ir ko tau reikės, kad pasiruoštumei.

Užpildyk savo seminaro scenarijų, pasinaudodamas 4 priedu.

Laikas	Veikla	Aprašymas	Ką pasiruošti	Atsakingas
8.30	Paruošti klasę	- patikrinti projektorių - sustatyti kėdes ratu - pakabinti darbotvarę	Išspausdinti darbotvarę	
9.00-9.10	Susirenka mokiniai			
9.10-9.15	Mokytojas mane pristato			
9.15-9.20	Pasisveikinimas ir įvadas	Prisistatau pats ir įvardiju, ką šiandien darysiu	Pasiruošti kelis sakinius apie save	
		...		
		...		

Kai dirbi su komanda, užduotis pasidalinkite tarpusavyje. Taip pat susitarkite, kas kurią veiklą ves. Kūrybinių dirbtuvių ar pristatymo metu galite vieni kitiems padėti, tačiau turėtumėte kiekvienam komandos nariui suteikti erdvės vesti veiklą savo būdu.

7 MOKYK

09:23

Mokyk apie Aną Frank, praeitį ir dabartį

Seminaras apie žmogaus teises Pietų Karolinoje Morgan ir Kojus (Jungtinės Amerikos Valstijos)

a Seminaro struktūra

Šiame skyriuje rasi daugybę ugdomųjų veiklų, kurias gali nuveikti kartu su savo bendraamžiais.

Tu (ir tavo komanda) viską kontroliuojate: turite patalpą, priemonių, datą ir laiką, nuo to galite ir pradėti. Užtikrinkite, kad jūsų seminaras turėtų aiškią pradžią, vidurį ir pabaigą. Jei jūsų seminaras trunka ilgiau nei 90 minučių, suplanuokite pertraukėlių.

Įvadas	Įvadas yra svarbus, kadangi tai pirmasis kontaktas tarp tavęs ir dalyvių grupės. Jis nustato toną tavo seminarui, tad gerai jam pasirenk, net jei jis trunka tik porą minučių. Pranešk grupei, ką jūs veiksote ir ko tu iš jų tikiesi.
Apšilimas ir susipažinimo metodai	Jie padės pralaužti ledus, ypač jei dalyviai nelabai vieni kitus pažįsta. Mes nuoširdžiai rekomenduojame visada panaudoti vieną jų, jei tam bus laiko.
Pagrindinė veikla	Tai pagrindinė tavo seminaro dalis, pagrindinė tavo pasirinkta veikla, nagrinėjanti Anos Frank gyvenimą ir jos istorinį laikotarpį ar šiuolaikinę problemą.
Užbaigimas	Visada svarbu gerai užbaigti seminarą ir gauti grupės atsiliepimus apie jį. Mes taip pat sukūrėme specialią veiklą „ ATSILIEPK “, kad galėtumei pateikti informaciją Anos Frank jaunimo tinklui.

Seminaro eigos neskubink, skirk pakankamai laiko paaiškinti metodus, palik jo klausimams ir grįžtamajam ryšiui iš grupės susirinkti.

7 MOKYK

b Metodai ir veiklos tavo seminarui

Dauguma metodų ir veiklų yra skirti jauniems 13 – 18 metų amžiaus žmonėms. Geras pasiruošimas yra pusė darbo. Aptark savo planą su mokytoju ir pasirink, tavo manymu, tinkamiausius metodus iš žemiau esančio sąrašo. Pasirink tokius, kurie patinka tau, ir kurie geriausiai tiktų tavo dalyviams!

Įvadas, apšilimas ir susipažinimas	Pagrindiniai metodai		Užbaigimas: įvertinimas ir viešinimas
	Ana Frank ir jos gyventas laikotarpis	Šiuolaikinės temos	
Globalūs pasisveikinimai 15 min., 45 pusl. 6.1 priedas	Skaitmeninė pamoka apie Aną Frank 30 min., 55 pusl.	Leiskite man būti savimi! Užduotis apie įvairovę 60 min., 67 pusl. 13 ir 20 priedai	Užbaigimas ir įvertinimas 45 min., 76 pusl.
Vaisių salotos 10 min., 46 pusl.	Trumpas Anos Frank gyvenimas 40 min., 56 pusl. 7 priedas	Pozicijų žaidimas: kur stovi tu? 45 min., 69 pusl. 14 priedas	Laikas rašyti atsiliepimą! 10 min., 77 pusl.
Linijinis šokis 10 min., 47 pusl.	Anos Frank istorijos skaitymas 90 min., 58 pusl. 1 priedas	Ką darytumei tu? 71 pusl. 15 resursas	
Dvi tiesos, vienas melas 20 min., 49 pusl.	Anos Frank laiko linija 30 min., 59 pusl. 8 ir 16 priedai	Plakatas prieš diskriminaciją 50 min., 72 pusl. 17 priedas	
Vardų žaidimas 30 min., 50 pusl. 6.2 priedas	Ana Frank ir diskriminacija: žvilgsnis į praeitį ir į dabartį 45 min., 61 pusl. 9 priedas	Laikraščių skaitymas žvelgiant per žmogaus teisių prizmę 50 min., 73 pusl. 16 priedas	
Įvairovės dėlionė 30 min., 51 pusl. 6.4 priedas	Gan normali diena 30–45 min., 62 pusl. 10 ir 16 priedai	Tarptautinės rasinės diskriminacijos panaikinimo dienos paminėjimas tavo mokykloje 1 diena, 74 pusl. 16 priedas	
Kodėl reikia išsaugoti atminimą? 30 min., 52 pusl.	Pagalba tada ir dabar 45 min., 64 pusl. 11 priedas		
Trys žmonės, trys daiktai 10 min., 53 pusl.	Vaidmenys tada ir dabar 45 min., 65 pusl. 12 priedas		
Išsirink citatą 30 min., 54 pusl. 6.3 priedas			

Įvadas, apšilimas ir susipažinimas Globalūs pasisveikinimai

Sritis:

Apšilimas, įvadas į įvairovės temą.

Tikslas:

Apšilti ir pristatyti kultūrinės įvairovės aspektą.

Priemonės:

Išspausdink pasisveikinimų iš [6.1 priedo](#). Kiekvienam dalyviui tenka po vieną pasisveikinimą. Gali būti, kad keli dalyviai gaus tokį patį pasisveikinimą. Sukarpyk juos.

Eiga:

Kiekvienas dalyvis gaus kokią nors pasisveikinimo būdo aprašymą. Paprašyk jų perskaityti savo lapelius tyloje ir tai, ką perskaitė, laikyti paslapyje. Tada paprašyk visų pavaikščioti ir su kiekvienu sutiktu pasisveikinti taip, kaip aprašyta jų lapelyje:

- Neaiškinkite sutiktajam, koku būdu su juo sveikinsitės, o tiesiog sveikinkitės taip, kaip parašyta.
- Pasisveikinę pasakykite savo vardą.
- Tęskite taip 10 minučių.

Aptarimas:

Užbaik metodą pakviesdamas visus atsistoti ar atsisėsti į ratą. Gali užduoti tokius klausimus:

- kaip jautėtės, kai reikėjo naudoti neįprastą sveikinimosi būdą?
- kaip jautėtės, kai reikėjo priimti neįprastą pasisveikinimą?
- ar patogiai jautėtės naudodami tuos sveikinimosi būdus, kuriuos gavote? Jei ne – kodėl?
- šis metodas padėjo patirti, koks jausmas apima susidūrus su nepažįstamais gestais ar manieromis. Po kiek laiko būtumėte prie jų pripratę, tačiau yra ir kitų situacijų ar įpročių, prie kurių priprasti užtrunka ilgiau. Ar galite sugalvoti keletą pavyzdžių? (Valgymo įpročiai, socialinės normos, tarmė, dienos ritmas, siesta Ispanijoje, ilgos pietų pertraukos Prancūzijoje, ankstyvos vakarienės Skandinavijos šalyse ir kt.).

Bet kokio dydžio grupė 8988

Įvadas, apšilimas ir susipažinimas Vaisių salotos

Sritis:

Apšilimas.

Tikslas:

Šis metodas padės smagiai praleisti laiką su grupe ir tuo pačiu susipažinti.

Priemonės:

Jokių.

Eiga:

- Visi dalyviai sėdi ratu. Prisimink 4–5 skirtingus vaisius ir priskirk kiekvienam dalyviui po vieną vaisių. Tai gali padaryti eidamas ratu, rodydamas į dalyvius iš eilės ir vardindamas vaisius po vieną – bananas, obuolys, apelsinas, kivis, vynuogė ir vėl iš naujo, – kol kiekvienas „gaus“ po vaisių.
- Patrauk vieną kėdę, geriausia savo. Tu ir pradėsi. Atsistok viduryje ir pasakyk vieno iš vaisių pavadinimą. Visi dalyviai su tuo priskirtu vaisiumi turi atsistoti ir greitai susirasti kitą kėdę. Sėstis atgal į savo kėdę negalima. Stovintysis viduryje taip pat bando atsistoti į laisvą kėdę.
- Dalyvis, kuriam nepavyksta surasti kėdės, pradeda naują raundą pasakydamas vaisių. Kai pasakoma „vaisių salotos!“, visi dalyviai turi susikeisti kėdėmis.

„Kiekvienas, kuris...“

Viduryje stovintis dalyvis kategorijas sugalvoja pats. Tokiu būdu tu taip pat gali daugiau sužinoti apie kitus. Kiekvienas, kuris...

... turi gyvūnėlį

... yra dvikalbis

... rašo dienoraštį

... yra gyvenęs kitoje šalyje

Bet kokio dydžio grupė 0000

Įvadas, apšilimas ir susipažinimas Linijinis šokis

Sritis:

Apšilimas.

Tikslas:

Šis metodas padės tau geriau pažinti grupės narius.

Priemonės:

Jokių.

Eiga:

Ant grindų nupiešk įsivaizduojamą liniją ir paprašyk visų grupės narių atsistoti viename šios linijos gale. Paaiškink jiems, kad tu perskaitysi kelis teiginius, ir kai tik jie sutiks su skaitomu teiginiu, turės žengti žingsnį menama linija į priekį. Paprašyk, kad jie tai darytų tylėdami. Gali pasinaudoti šiais klausimais:

Kiekvienas, kuris...

... yra iš Amsterdamo (ar miesto, kuriame vyksta seminaras)

... šįryt turėjo anksti keltis

... dieną pradėjo puodeliu kavos

... perskaitė Anos Frank dienoraštį

7 MOKYK

... pats rašo dienoraštį

... yra vegetaras

... mėgsta sportuoti

... groja koku nors instrumentu

... turi išankstinių nuostatų ar stereotipų (čia visi dalyviai turėtų žengti žingsnį)

... yra patekę į situaciją, kai kažkas buvo diskriminuojamas, ir nežinojo, ką daryti

Introduction, warm up and energisers
Two lies, one truth**Sritis:**

Susipažinimas.

Tikslas:

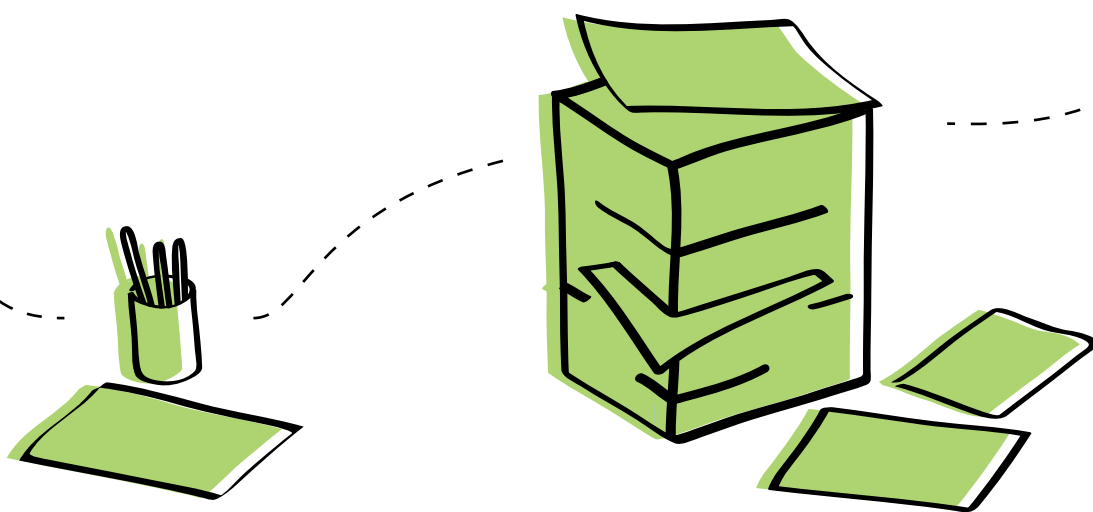
Sukurti pasitikėjimo ir bendradarbiavimo atmosferą susipažįstant vieniems su kitais ir sužinoti daugiau apie dalyvius.

Priemonės:

Popieriaus lapeliai, rašikliai ir krepšelis, skrybėlė ar dėžutė, skirta surinkti lapelius.

Eiga:

1. Kiekvienam grupės nariui duok po mažą popieriaus lapelį ir rašiklį. Kiekvienas dalyvis savo lapelyje užrašo po tris teiginius apie save, iš kurių du yra teisingi, o vienas – melagingas. Šiai užduočiai skirk 5–7 minutes.
2. Tada pakviesk ką nors iš grupės perskaityti savo teiginius. Kiti grupės nariai turi atspėti, kuris iš jų yra melagingas.

Bet kokio dydžio grupė 0980

Įvadas, apšilimas ir susipažinimas Vardų žaidimas

Sritis:

Susipažinimas.

Tikslas:

Sukurti pasitikėjimo ir bendradarbiavimo atmosferą susipažįstant vieniems su kitais (įskaitant ir tave) ir sužinoti daugiau apie dalyvius.

Priemonės:

Klausimyno kopija kiekvienam dalyviui, rašikliai, flomasteriai.

Eiga:

Klausimyno pavyzdį rasi [6.2 priede](#).

1. Išdalink po klausimyną kiekvienam grupės nariui ir pakviesk juos susirasti dalyvį, kurio nepažįsta ar pažįsta mažiausiai, ir paimti iš jo interviu. Pabrėžk, kad jie turi tik 10 minučių, o pasidalinti atradimais šiek tiek užtruks.
2. Kai dalyviai užpildys klausimyną, jie gali pasidalinti bent vienu savo pašnekovo pateiktu atsakymu. Tada tu taip pat gali prisistatyti ir papasakoti, kokia tavo motyvacija būti šiame seminare.

Alternatyvos:

Šis metodas padeda padalinti dalyvius į poras, galėsiančias ir vėliau dirbti kartu.

Jei nepakanka laiko pasidalinti atradimais su visais, praleisk šį žingsnį ir iškart pereik prie savo prisistatymo. Tada šis metodas užtruks tik apie 10 minučių.

Kiekvienas dalyvis ant kortelės užrašo savo vardą ir šalia nupiešia simbolį, su kuriuo norėtų būti siejamas. Tada visi prisistato ir paaiškina, dėl ko pasirinko tokį simbolį.

Įvadas, apšilimas ir susipažinimas
Įvairovės dėlionė**Tikslas:**

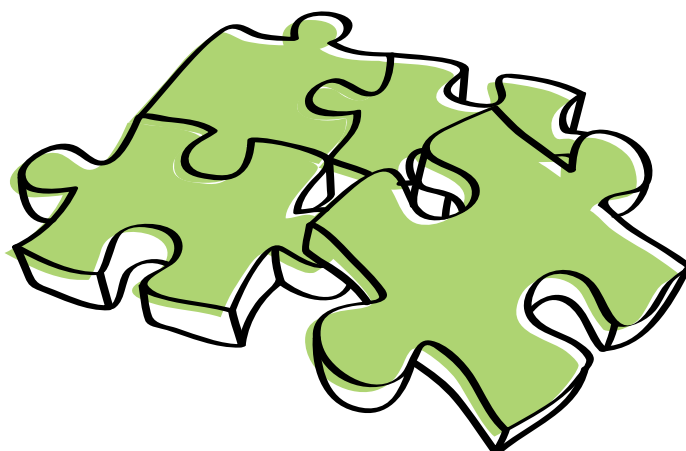
Sumaišyti grupės narius tarpusavyje ir sukurti bendrumo jausmą.

Priemonės:

Iš anksto paruoštos tarpusavyje derančios dėlionės detalės, kurių kiekvienos dydis yra ne mažesnio nei A4 formato ([6.4 priedas](#)), flomasteriai, kreidelės, rašikliai baltai lentai ir pan.

Eiga:

1. Visi dalyviai gauna po vieną tuščią dėlionės detalę. Pakviesk juos apipavidalinti tą detalę taip, kad atspindėtų savo asmenybę. Skirk tam 10 minučių.
2. Pakviesk tuos dalyvius, kurie norėtų, visai grupei papasakoti, ką pavaizdavo.
3. Leisk grupei sudėti detales į vieną dėlionę ir reflektuoti apie tai, ką mato.

Bet kokio dydžio grupė 0980

Įvadas, apšilimas ir susipažinimas Kodėl reikia išsaugoti atminimą?

Sritis:

Įvadas.

Tikslas:

Apmąstyti, kodėl svarbu prisiminti Holokaustą ir kokios jo sąsajos su šiandiena.

Priemonės:

Plakatas su Oto Franko citata:

„Mes nebegalime pakeisti to, kas nutiko. Vienintelis dalykas, kurį galime padaryti – tai pasimokyti iš praeities ir suprasti, ką diskriminacija ir persekiojimas reiškė nekaltiems žmonėms.“
Otas Frankas, 1970 m.

Eiga:

Pristatyk citatą ir aptark ją su grupe. Pasirenk keletą klausimų, kuriais norėsi diskutuoti:

1. Kas yra atsakingas už atminimo išsaugojimą?
2. Kaip manote, kodėl turėtume išsaugoti atminimą apie Holokaustą?
Kodėl ne?
3. Kaip turėtume jį atminti?

Įvadas, apšilimas ir susipažinimas
Trys žmonės, trys daiktai**Sritis:**

Susipažinimas.

Tikslas:

Sukurti pasitikėjimu ir bendradarbiavimu paremtą atmosferą ir daugiau sužinoti apie dalyvius.

Priemonės:

Jokių.

Eiga:

- Padalink grupę į tris mažesnes grupėles. Būtų puiku, jei dalyviai jau būtų truputį tarpusavyje išsimaišę, pavyzdžiui, naudojant metodą „[Vaisių salotos](#)“ (46 pusl.).
- Paprašyk kiekvienos grupelės įvardinti po tris dalykus, kurie juos visus toje grupelėje sieja, ir tris dalykus, kuriais jie tarpusavyje skiriasi. Tam jie turi 5 minutes.
- Pakviesk grupėles pasidalinti atradimais su visa grupe.

Kiti šio metodo variantai: (dirbant su visa grupe) pakviesk grupės narius:

- Įvardinti tris dalykus, kurie jiems patinka, ir tris, kurie nepatinka.
- Tris dalykus, kuriuos jie jau žino apie Anos Frank istoriją, ir tris dalykus, kuriuos norėtų sužinoti.
- Galbūt turėsi kitų idėjų.

Įvadas, apšilimas ir susipažinimas
Išsirink citatą**Sritis:**

Susipažinimas.

Tikslas:

Pristatyti Anos Frank istoriją naudojant citatas iš jos dienoraščio; geriau susipažinti su grupe.

Priemonės:

Tavo pasirinktos citatos iš Anos Frank, Oto Franko ir kitų įkvepiančių asmenų.

Eiga

- [6.3 priede](#) rasi įvairių Anos ir Oto Frankų, taip pat kitų įkvepiančių asmenybių citatų. Prie jų gali pridėti ir savo mėgstamų citatų. Tada išspausdink po citatą ant A4 formato lapų. Tau prireiks apie 10–15 skirtingų citatų.
- Lapus su citatomis išdėliok ant grindų / stalo. Pakviesk dalyvius pavaikščioti, perskaityti citatas ir pasirinkti vieną, kuri juos labiausiai intriguoja ar labiausiai patinka. Tam prireiks apie 10 minučių.
- Kai kiekvienas išsirinks, pakviesk juos perskaityti citatą garsiai ir paaiškinti, dėl ko jie pasirinko būtent ją.
- Paklausk, ar dar kas nors išsirinko tą pačią citatą. Jei taip, paklausk to dalyvio, kokie jo / jos pasirinkimo motyvai.

„Aš laikausi savo idealų, nes nepaisant visko vis dar tikiu, kad širdyse žmonės yra tikrai geri.“

Ana Frank

Ana Frank ir jos gyventas laikotarpis
Skaitmeninė pamoka apie Aną Frank**Tema:**

Anos Frank ir jos gyvento laikotarpio istorija.

Tikslas:

Pagerinti supratimą apie Frankų šeimos ir jų gyvento laikotarpio istoriją, išsamiau ją aptarti.

Priemonės:

Išmanioji lenta; jei neturi išmaniosios lentos, gali naudoti ir projektorių bei rašymo lentą.

Eiga:

Metodo aprašą galite rasti čia:

<http://edu.annefrank.org/annefrankintroductorylesson/>

1. Pasiruošk iš anksto, pažiūrėdamas skaitmeninę pamoką pats. Žemiau rasi keletą patarimų ir siūlymų šiai pamokai.
2. Nubraižyk grupės minčių žemėlapi. Jei neturite išmaniosios lentos, gali užrašyti atsakymus ant paprastos lentos.
3. Pasižiūrėkite videofilmą, pakviesk grupės narius sudėlioti nuotraukas iš eilės chronologine tvarka. Jei naudoji išmaniają lentą, gali nutempti nuotraukas ten, kur pasakys grupė. Tau reikia žinoti ir tikrąją tvarką, tačiau leisk grupei pirma sudėlioti nuotraukas savarankiškai!
4. Paskutinis skaitmeninės pamokos puslapis rodo istorinius įvykius ir Frankų šeimos įvykius kartu. Tuo norima parodyti, kad politiniai įvykiai turi tiesioginių pasekmių milijonų žmonių gyvenimams. Frankų šeima yra tik viena iš daugelio.

Tada gali grupei užduoti keletą klausimų ir taip pradėti diskusiją:

- Ką manote apie filmą?
- Ką sužinojote stebėdami skaitmeninę pamoką?
- Ar turite klausimų, temų, kurios jums liko neaiškios?
- Kokios mintys kyla apie Anos Frank ir jos gyventą laikotarpį?
- Ar žinote, kokios kitos mažumos taip pat buvo persekiojamos nacių?

Ana Frank ir jos gyventas laikotarpis Trumpas Anos Frank gyvenimas

Tema:

Anos Frank ir jos gyvento laikotarpio istorija.

Tikslas:

Pagerinti supratimą apie Frankų šeimos ir jų gyvento laikotarpio istoriją, išsamiau ją aptarti.

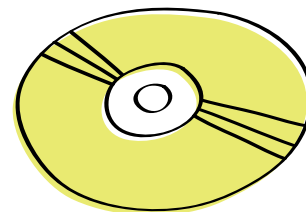
Priemonės:

DVD grotuvas, projektorius, DVD su filmu „Trumpas Anos Frank gyvenimas“ (angl. „The short life of Anne Frank“), [7 priedas](#).

Eiga:

Turėk omenyje, kad filmas labai tylus. Svarbu paruošti garso kolonėles iš anksto ir patikrinti įrangą dar prieš seminarą.

1. Pristatyk grupei filmą „Trumpas Anos Frank gyvenimas“.
2. Peržiūrėję filmą susėskite ratu ir išsakykite savo įspūdžius apie filmą.
3. Gali su grupe tyrinėti šiuos klausimus:
 - Ką manote apie filmą?
 - Ar esate girdėję Anos Frank istoriją?
 - Kokios mintys jums kyla apie Anos Frank istoriją ir apie jos gyvenamąjį laikotarpį?
 - Ar turite klausimų apie filmą, ar liko neaiškių vietų?
 - Ko išmokote iš šio filmo?
 - Ar filmo pasakojami dalykai siejasi su šiandienos situacija?

7 MOKYK

Trumpas Anos Frank gyvenimas

Alternatyvos :

Filmo peržiūrą galima sustiprinti naudojantis specialiu gidu, kuris susitelkia į aukų, skriaudikų, pagalbininkų ir stebėtojų vaidmenis. Gidą rasi [7 priede](#). Gali išdalinti gidą kiekvienam dalyviui ar mažoms jų grupelėms ir paprašyti jų pasirinkus vieną asmenį iš Anos Frank istorijos nusakyti šio asmens vaidmenį Holokausto metu (auka, skriaudikas, pagalbininkas, stebėtojas) ir patyrinėti, kas tas žmogus ir ką jis/ji nuveikė. Aptarkite rezultatus bendroje grupėje. Gali klausti jų:

- Kokį asmenį pasirinkote ir kodėl?
- Kokį vaidmenį tas asmuo suvaidino? Kaip manote, kodėl jis/ji elgėsi būtent taip?
- Ar kada nors buvote viename iš šių vaidmenų? Kuriame? Ar norėtumėte pasidalinti patirtimi?

Ana Frank ir jos gyventas laikotarpis Anos Frank istorijos skaitymas

Tema:

Anos Frank ir jos gyvento laikotarpio istorija.

Tikslas:

Pagerinti supratimą apie Frankų šeimos ir jų gyvento laikotarpio istoriją, išsamiau ją aptarti; išanalizuoti, kaip šis kontekstas paveikė žydų tautybės žmonių, konkrečiai šiuo atveju – Anos Frank ir jos šeimos – gyvenimą; nustatyti etapus proceso, atvedusio į Holokaustą, ir aptarti priežastis, lėmusias nacių atėjimą į valdžią Vokietijoje.

Priemonės:

Tekstas apie Aną Frank, kurį rasi [1 priede](#) (išspausdink jį), popierius, rašikliai, lipni juostelė, popierius rašomajai lentai (spausdinimo nustatymai: spausdink ant abiejų lapo pusių, gulsčiai, nustatyk veidrodinį paraščių atspindį palei trumpąjį lapo kraštą).

Pasiruošimas:

1. Dar prieš seminarą perskaityk visą tekstą ir įsivardink temas bei situacijas iš Anos Frank istorijos, kurios tau atrodo aktualiausias. Grįžk į skyrių „[SUŽINOK](#)“ ir apsvarstyk, kaip galėtumei papasakoti Anos Frank istoriją.
2. Išspausdink tekstą su jį lydinčiomis nuotraukomis ir padalink jį aštuonis momentus iš Anos Frank istorijos. Padalink grupę į mažesnes grupėles ir duok joms laiko susipažinti su gauta medžiaga (20 minučių).
3. Paprašyk kiekvienos grupelės ant gauto popieriaus rašomajai lentai lapo pavaizduoti situaciją – pavyzdžiui, nacizmo iškilimą ir kaip tai paveikė Frankų šeimą. Kiekviena grupelė pasirenka tą pastraipos dalį, kuri atspindi situaciją, ties kuria jie susitelkė (20 minučių).
4. Baigę darbą visi susirenka į bendrą grupę. Kiekviena grupelė pristato savo lapą ir atradimus, perskaito pasirinktą ištrauką (40 minučių).
5. Gali trumpai priminti pačius svarbiausius istorinius įvykius, įvykusius tuo metu, ir paaiškinti, kaip nacizmo įsigalėjimas paveikė žydų tautos gyvenimą.

Ana Frank ir jos gyventas laikotarpis Anos Frank laiko linija

Tema:

Anos Frank ir jos gyvento laikotarpio istorija.

Tikslas:

Pagerinti supratimą apie Frankų šeimos ir jų gyvento laikotarpio istoriją, išsamiau ją aptarti; išanalizuoti, kaip šis kontekstas paveikė žydų tautybės žmonių, konkrečiai šiuo atveju – Anos Frank ir jos šeimos – gyvenimą; nustatyti etapus proceso, atvedusio į Holokaustą, ir aptarti priežastis, lėmusias nacių atėjimą į valdžią Vokietijoje.

Priemonės:

Anos Frank chronologija ([8 priedas](#)), popierius, rašikliai, lipni juostelė ir Visuotinė žmogaus teisių deklaracija ([16 priedas](#)). Išspausdink 8 priedą ant abiejų lapo pusių, gulsčiai, nustatyk veidrodinį paraščių atspindį palei trumpąjį lapo kraštą.

Eiga:

Nuotraukos naudojamos skirtingų Anos Frank gyvenimo laikotarpių aptarimui. Dalyviai susipažįsta su atskirties proceso eiga ir su reiškiniais ar įvykiais, kurie vienas po kito vedė prie nacizmo iškilimo ir Holokausto. Kad tai įvyktų, išskirstyk grupę į mažesnes grupes po 5 žmones ir padalink po nuotraukų rinkinį kiekvienai grupei. Kiekvienas dalyvis gauna bent po vieną nuotrauką ir perskaito kitoje jos pusėje pateikiamą informaciją.

Per tą laiką chronologine tvarka ant lentos priklijuok korteles su datomis (nuo 1929 m. iki 1945 m.). Kai dalyviai bus surinkę pakankamai informacijos apie nuotrauką, jie gali pakabinti savo nuotrauką po kortele su metais, kada tas įvykis galėjo įvykti. Jie taip pat paruošia nuotraukos ir istorinio momento aprašą ir pasidalina informacija su kitais dalyviais.

Kai pristatomos visos nuotraukos, plačiau papasakok Anos Frank ir Holokausto istoriją, patikslink ir detalizuok svarbiausių įvykių chronologiją. Tokiu būdu atskleisi, kaip nacizmo iškilimas paveikė žydų tautos atstovų – tokių kaip Anos Frank šeima – gyvenimą.

7 MOKYK

Anos Frank laiko linija

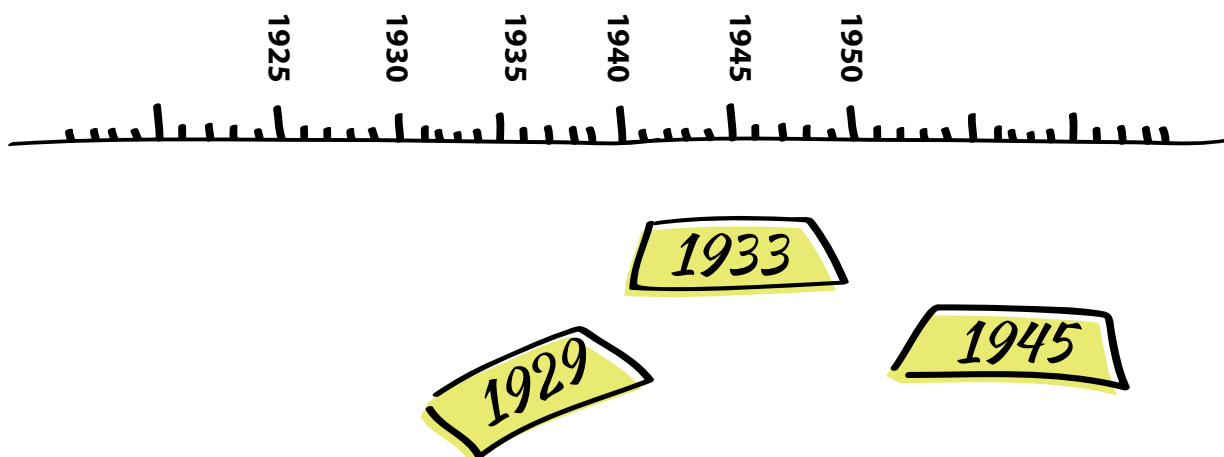
Patarimai:

Kol grupės tyrinėja savo nuotraukas / dokumentus, tau reikia pakabinti korteles su datomis (nuo 1929 iki 1945) chronologine tvarka; po šiomis kortelėmis seminaro dalyviai kabins savo įvykius. Kortelės su datomis gali būti tokios: 1929, 1933, 1939–1940, 1942, 1944–1945. Gali pridėti nuotraukų, kurios pasakoja apie tavo šalies ar šalies, kurioje vedi seminarą, istorinį kontekstą.

Alternatyvos:

Kai seminaro dalyviai bus ištyrinėję turimą momentą iš Anos Frank ir Holokausto istorijos, tu gali jiems išdalinti Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją. Gali pakviesti juos persiskaityti deklaraciją ir įvardinti, kokios žmogaus teisės yra pažeidžiamos kiekvienu konkrečiu atveju. Šias teises jie tegul surašo ant atskiro popieriaus lapo. Kai grupė užbaigs užduotį, pakviesk kiekvieną jų pristatyti savo nuotrauką ir paaiškinti jos turinį bei žmogaus teises, kurias jie įvardijo. Paprašyk grupių pakabinti savo nuotraukas ir žmogaus teises po datomis.

Aptariant su visa grupe, svarbu susitelkti ne tik į Holokausto istoriją, bet ir į santykį tarp istorinių momentų ir deklaracijos. Juk deklaracija buvo sukurta 1947 m., praėjus dvejiems metams po Antrojo pasaulinio karo pabaigos. Tai puiki proga pristatyti deklaracijos istoriją ir kalbėti apie žmogaus teisių svarbą šiandieninėse visuomenėse. Jei yra laiko, gali netgi parodyti filmą apie deklaraciją ar papildyti šią veiklą metodu „[Laikraščių skaitymas žvelgiant per žmogaus teisių prizmę](#)“, esančiu 73 pusl

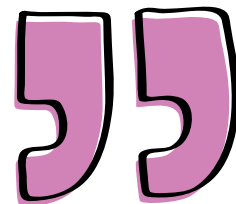

Praeitis ir dabartis**Ana Frank ir diskriminacija: žvilgsnis į praeitį ir į dabartį****Sritis:**

Diskriminacija, išankstinės nuostatos.

Tikslas:

Įvardinti diskriminacines situacijas Holokausto metu aptariant Anos Frank dienoraščio citatas; įvardinti šiuolaikines diskriminacines situacijas.

Priemonės:

Citatos iš Anos Frank dienoraščio (9 priedas), popierius rašymo lentai, rašikliai rašymo lentai, lipni juostelė.

Eiga:

1. Išdalink kiekvienam dalyviui po vieną Anos Frank dienoraščio citatą, kad padėtumei jiems įvardinti diskriminacijos apraiškas.
2. Padalink grupę į mažesnes grupelės ir paprašyk kiekvienos grupelės aptarti citatą, kuri juos labiausiai patraukė.
3. Paprašyk kiekvienos grupelės pasidalinti savo įžvalgomis ir perskaityti bent vieną iš citatų. Gali paklausti jų: koks, jų nuomone, aprašytų priemonių poveikis? Kodėl naciai ėmėsi šių priemonių?
4. Tada ant popieriaus rašomajai lentai lapo užrašyk Anos Frank vardą ir visas diskriminacines situacijas, kurias ji patyrė Holokausto metu.
5. Kartu su grupe įvardinkite ir ant kito lapo surašykite šiais laikais pasitaikančios diskriminacijos būdus.
6. Užbaik metodą su grupe aptardamas diskriminaciją:

- Ar esate patys kada nors patyrę diskriminaciją? Kaip reagavote?

- Kaip manote, kokios žmonių grupės mūsų šalyje yra labiausiai pažeidžiamos ir diskriminuojamos?

- Kaip manote, ką galėtume padaryti, kad sustabdytume diskriminaciją?

Praeitis ir dabartis Gan normali diena

Tema:

Anos Frank ir žydų diskriminacijos istorija.

Tikslas:

Vykdydami šią užduotį, dalyviai sužinos, kaip naciai po invazijos apribojo Nyderlanduose gyvenusių žydų gyvenimą; dalyviai sužinos apie įstatymus, nukreiptus prieš žydus, ir aptars, kokį poveikį tai turėjo žydų tautai, įskaitant Aną Frank ir jos šeimą; dalyviai supras, kad žydų tautybės asmenų persekiojimas buvo atskirties procesas, kuris suintensyvėjo naciams perėmus valdžią.

Priemonės:

Popierius rašomajai lentai, rašikliai, laminuotos kortelės su prieš žydus nukreiptais įstatymais ir jų priėmimo datomis ([10 priedas](#)), Visuotinė žmogaus teisių deklaracija ([16 priedas](#)).

Eiga:

1. Ant lentos ar ant popieriaus rašomajai lentai lapo (ar kitaip, kad visi galėtų matyti) su grupe užrašykite įprastinę mokinio dienos eigą. Pavyzdžiui, kelionė autobusu į mokyklą, pamokos, sportas, kitos veiklos po pamokų, vakare ir pan. Po to gali išdalinti korteles su prieš žydus nukreiptais įstatymais.
2. Dalyviai perskaito įstatymus chronologine tvarka, pradėdami nuo seniausio. Anksčiau sudarytame mokinio veiklų sąrašė sužymėk visas veiklas, kurias žydams nacių režimas uždraudė: kurios iš jų buvo apribotos (eiti į mokyklą), o kurios visiškai uždraustos (važiuoti autobusu, eiti į kiną).
3. Su grupe aptarkite, kiek veiklų žydų tautai buvo uždraustos ar apribotos ir kokias kitokias pasekmes šie įstatymai galėjo turėti. Grupė pamatys, kad beveik viskas, ką jie daro šiandien, buvo apribota ar uždrausta. Vesk diskusiją prie to, ką tai reiškė žydams, o ypač jaunimui.

7 MOKYK

Gan normali diena

Rekomendacijos:

Gali paminėti, kokius psichologinius ir emocinius padarinius šie įstatymai sukėlė žydams, ir kaip šie padariniai išsiplėtė ir už žydų bendruomenės ribų. Grupės nariai turėtų sužinoti, kokie apribojimai kasdieniniam gyvenimui nacių režimo buvo taikomi Vokietijoje nuo 1933 metų, o vėliau ir okupuotose teritorijose, tokiose kaip Nyderlandai, kur jie įsigaliojo nuo 1940 metų. Režimas siekė paveikti ir apriboti visus žydų gyvenimo aspektus. Svarbu pabrėžti, kad nacių sukurti prieš žydus nukreipti įstatymai neprasidėjo nuo deportacijų (kurios vyko penktajame dešimtmetyje), bet buvo įvedami palaipsniui, nuo pat pradžių sukuriant izoliaciją ir atskirtį.

Pasistenk pasirinkti tokias mokinio kasdienes veiklas, kurios buvo paplitusios ir tuo metu – pavyzdžiui, lankymasis baseinuose ir parkuose, – o ne televizijos žiūrėjimą ar kompiuterinius žaidimus.

Alternatyvos:

Kai dalyviai įvardins prieš žydus nukreiptus įstatymus, gali jiems išdalinti Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją ir paklausti jų, kokias žmogaus teises pažeidė šie įstatymai. Po to gali jų paklausti, kokias jie žino mažumas, kurių teisės ir dabar yra pažeidžiamos. Užrašyk jų išvalgas.

Praeitis ir dabartis Pagalba tada ir dabar

Tema:

Anos Frank ir jos laikotarpio istorija.

Tikslas:

Vykdydami šią užduotį, dalyviai sužinos apie pagalbinių vaidmenį Anos Frank gyvenime; jie sužinos apie asmenines pagalbinių patirtis ir apsvarstys, kokios priežastys lėmė tai, kad jie ryžosi padėti; proceso metu dalyviai įvardins pagalbos kitiems teikimo šiais laikais ar seniau privalumus ir trūkumus.

Priemonės:

DVD su vaizdo įrašu ar tekstu „Liudytojai“, DVD grotuvas, projektorius, garso kolonėlės, popierius rašomajai lentai, rašikliai rašomajai lentai, [11 priedo](#) medžiaga.

Eiga:

1. Grupei pristatomas pagalbinių vaidmuo ir iššūkiai, su kuriais pagalbininkai susiduria. Dalyviai gali peržiūrėti du pavyzdžius iš DVD esančio vaizdo įrašo (Mipė Gis, Hana Goslar) arba, jei vaizdo įrašas neišverstas, garsiai perskaityti abi istorijas.
2. Aptarkite, kuo rizikavo šios dvi moterys būdamos pagalbinių. Kiekvienam mokiniui išdalink po lapą popieriaus su dviem stulpeliais: vienas jų skirtas surašyti privalumus, o kitas – trūkumus. Jie gali dirbti ir mažose grupelėse, o po 10 minučių sugrįžti aptarti savo įžvalgų bendrame dalyvių rate. Paklausk dalyvių, kaip jie mano, kodėl šios dvi moterys ir toliau padėjo, nors ir susidūrė su tokia rizika.
3. Atkreipk dalyvių dėmesį į šiandienines rizikingas situacijas ir paklausk grupės, ar tie, kurie teikia pagalbą šiais laikais, susiduria su tokia pačia rizika, kaip Mipė Gis ar Hana Goslar.

Praeitis ir dabartis Vaidmenys tada ir dabar

Tema:

Anos Frank ir jos gyvento laikotarpio istorija, jungtys tarp praeities ir dabarties.

Tikslas:

Sužinoti apie vaidmenis, kuriuos skirtingi žmonės atliko Anos Frank gyvenime, ir atpažinti šiuos vaidmenis šiandieninėse situacijose; apsvarstyti asmenines Anai Frank padėjusių žmonių patirtis ir priežastis, dėl kurių jie nusprendė padėti; sužinoti, kad pasirinkimo laisvė aukoms buvo apribota arba beveik neegzistavo.

Priemonės:

Popierius rašomajai lentai, rašikliai rašomajai lentai, lipni juostelė, DVD grotuvas, projektorius, garso kolonėlės.

Eiga:

Kad pasiruoštumėi šiam metodui, perskaityk informaciją apie vaidmenis skyriuje „SUŽINOK“. Kai tai padarysi, ant atskirų popieriaus rašomajai lentai lapų surašyk po vaidmenį (auka, skriaudikas, pagalbininkas, stebėtojas) ir pakabink juos ant sienos.

1. Duok dalyviams 2 minutes surašyti su kiekvienu vaidmeniu susijusias asociacijas. Tada perskaitykite atsakymus ir aptarkite (tam skiriamos 5 minutės).
2. Šie vaidmenys taip pat gali būti taikomi ir žmonėms iš Anos Frank gyvenimo. Išdalink lapą „Kas yra kas?“ (12 priedas). Paprašyk kiekvieno dalyvio įvardinti, kas kokį vaidmenį vaidino (5 minutės).
3. Tada perskaityk žemiau pateikiamą citatą ir su dalyviais aptarkite dilemas ir pasirinkimus, kuriuos turėjo padaryti Mipė Gis. Savo dienoraščio 1943 m. birželio 11 d. įrašė Ana Frank rašė:
„Mipė turi tiek daug visko parnešti, kad atrodo tarsi nešulinis asilas. Ji beveik kiekvieną dieną iškeliauja iš kažkur surasti daržovių ir tada dviračiu parmina atgal su pirkiniais, sukrautais į didžiulius maišus. Taip pat ji kiekvieną šeštadienį iš bibliotekos mums parneša po penkias knygas. Mes nekantriai laukiame šeštadienių, nes jie reiškia knygas. Mes lyg kokie maži vaikai, gavę dovanų.“
Sudarykite sąrašą, kokių asmeninių savybių reikėjo tiems žmonėms, kurie padėjo besislapstantiesiems.

7 MOKYK

Vaidmenys tada ir dabar

4. Po karo Mipė teigė: „Visada geriau stengtis kažko imtis nei nedaryti nieko. Jei nieko nedarysi, situacija tikrai tik prastės.“ Paprašyk vieno iš dalyvių perskaityti šią mintį ir pakviesk visą grupę ją aptarti. Ar sutinkate su šia citata? Paprašyk jų paaiškinti (10 minučių).
5. Padalink grupę į mažesnes grupes ir paprašyk dalyvių pagalvoti apie šiuolaikines situacijas, kuriose pasireiškia šie keturi vaidmenys. Pavyzdžiui, klasėje ar mokyklos kieme. Taip pat gali pateikti pavyzdį iš savo paties gyvenimo, kai teko prisiimti vieną iš šių vaidmenų.
6. Aptarkite su grupe šias skirtingas situacijas ir koks jausmas buvo apėmęs būnant jose. Ar jie dabar elgtųsi kitaip, jei tos situacijos pasikartotų? Jei taip, kaip jie elgtųsi? Užbaik šį metodą pasakydamas, kad vaidmenys gali keistis ir kad tik kiekvienas iš mūsų nusprendžia, kokį vaidmenį norime vaidinti atsidūrę konkrečiose situacijose.

Šiuolaikinės temos**Leiskite man būti savimi! Užduotis apie įvairovę****Tema:**

Identitetas ir įvairovė.

Tikslas:

Supratimas apie kitų žmonių tapatybės įvairovę kaip įvadas į išankstinių nusistatymų ir diskriminacijos temas.

Priemonės:

Kortelės, užduotys ir vaizdo įrašai iš [13 ir 20 priedu](#), projektorius, interneto ryšys arba išmanioji lenta.

Eiga:

Prašome peržiūrėti [13 ir 20 priedus](#), kur rasi metodo, užduočių ir vaizdo įrašų instrukcijas.

Pasiruošimas

Apskaičiuok, kiek grupelių susidarys padalinant dalyvius į mažesnes grupes po 4–5.

Kiekvienai grupei išspausdink po vieną kopiją veiklos lapų iš „Užduoties apie tapatybę“ ir „Užduoties apie įvairovę“ iš [13 ir 20 priedu](#).

Seminaro metu

Padalink grupę į mažesnes grupes po 4–5 asmenis. Visiems jiems skiriama atlikti „Užduotį apie tapatybę“, tada visi kartu pažiūrėkite vaizdo įrašą „Tapatybė“ (angl. *Identity*).

Ant stalo padėk keturių žmonių iš „Užduoties apie įvairovę“ nuotraukų A versijas. Kiekviena iš grupelių gali pasirinkti po vieną žmogų. Gali pradėti paklaudamas jų, ar norėtų sėdėti šalia šio žmogaus ilgoje kelionėje autobuse. Išdalink 2-o veiklos lapo kopijas. Paprašyk jų pažymėti kiekvieną punktą, kuris tinka pasirinktam asmeniui.

Tada išdalink tų pačių žmonių B nuotraukas ir paprašyk grupelių pakoreguoti savo atsakymus. Užduok jiems šiuos klausimus:

1. Ar jūsų įspūdis apie šį žmogų pasikeitė pamačius B nuotraukas? Jei taip, kodėl?
2. Ar manote, kad mes dažnai atstumiamė žmones remdamiesi pirmuoju įspūdžiu?

Peržiūrėkite vaizdo įrašą „Įvairovė“ (angl. *Diversity*). Šiame filme vaizduojami tie keturi žmonės, kuriuos matėte nuotraukose.

7 MOKYK

Leiskite man būti savimi! Užduotis apie įvairovę

Papildoma informacija apie filmą „Įvairovė“

Filmas „Įvairovė“ vaizduoja keturis žmones: Kim, Michielį, Dilaną ir Batją. Jie prisistato kalbėdami apie savo pomėgius ir apie grupes, kurių nariais save laiko. Deja, „kiti“ – žmonės, kurie jų nepažįsta ar nenori pažinti – nemato visų jų asmenybės pusių ir yra linkę klijuoti etiketes pagal kitus (išorinius) jų bruožus. Jie taip pat susiduria su išankstiniais nusistatymais prieš grupes, kurių nariais jie yra laikomi.

Šiuolaikinės temos – Diskriminacija, stereotipai ir išankstinės nuostatos Pozicijų žaidimas: kur stovi tu?

Tema:

Diskriminacija, išankstinės nuostatos.

Tikslas:

Ivardinti ir aptarti šiuolaikines situacijas, kuriose pasireiškia išankstinės nuostatos ir diskriminacija. Dalyviai sužinos, kaip kiekvienoje situacijoje priimti sprendimą ir kaip argumentuoti savo poziciją. Taip pat aptars, kaip šios situacijos gali būti skausmingos į jas patekusiems žmonėms.

Priemonės:

Popierius rašomajai lentai, rašikliai lentai, lipni juostelė, šešios „Pozicijų žaidimo“ ([14 priedo](#)) kopijos, skirtos kiekvienai mažai grupei.

Eiga

1. Padalink grupę į mažesnes grupes po 5 dalyvius, kiekvienai grupei duok po rinkinį kortelių, kuriose aptariamos diskriminacijos ir išankstinių nuostatų situacijos (5 minutės).
2. Paprašyk grupelių aptarti kiekvieną situaciją ir nuspręsti, kiek ji skausminga ir rimta. Rimtumo skalė gali būti įsivaizduojama linija ant grindų ar stalo, kur palaipsniui judama nuo įžeidžianti/rimta iki labai įžeidžianti/rimta. Grupelės turės nuspręsti, kur padėti savo korteles šioje skalėje, taip atspindint kiekvienos situacijos rimtumą ir įžeidumą (20 minučių).
3. Tada grupelės pasidalina savo atradimais su likusiais dalyviais, visos kortelės sudedamos ant stalo ar grindų (kiekviena grupelė sudeda atskirą savo kortelių liniją). Pakviesk dalyvius apžvelgti visas linijas, kad galėtumėte palyginti ir aptarti skirtingas linijas bei kodėl vienos grupelės tą pačią kortelę padėjo skirtingose linijos vietose.
4. Gali užduoti jiems šiuos klausimus:

- Kai lyginu šias linijas, pastebiu, kad ši kortelė padėta skirtingose linijų vietose. Ar šios dvi grupelės gali aptarti skirtumą ir visiems papasakoti, kodėl pasirinko tokią poziciją?

- Ar kuri nors iš šių citatų jums atrodė įžeidžianti?

7 MOKYK

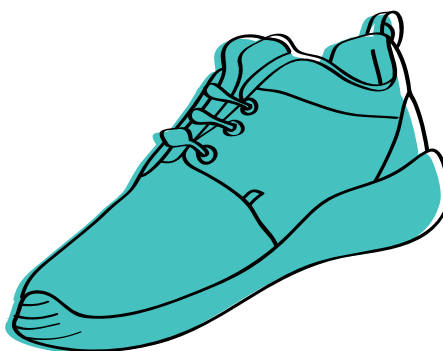
Pozicijų žaidimas: kur stovi tu?

5. Susėskite atgal į savo vietas, apibendrink pagrindines įžvalgas iš šio metodo. Galite aptarti, ar dalyviai diskutavo pagarbiai ir klausė vieni kitų, taip pat reflektuoti apie nuomones ir jausmus, susijusius su konkrečiomis situacijomis (iš patirties, žiniasklaidos, tėvų, draugų).
6. Perskaityk žemiau pateikiamą situaciją ir paprašyk dalyvių sukurti scenarijų, kaip jie elgtųsi. Kiekvienos grupelės paprašoma užrašyti savo reakciją ant lentos.

- Lauki eilėje patekti į šokių klubą su keletu savo draugų. Ten groja įžymus didžėjus, ir tau tiesiog būtina prisijungti prie šio vakarėlio. Tada nutinka kažkas keisto: apsaugininkas atsisako įleisti vieną iš jūsų draugų, argumentuodamas tuo, kad draugas apsiavęs sportbačiais. Kiek vėliau jūs pamatote, kaip apsaugininkas praleidžia du kitus vaikinukus su sportbačiais. Aišku: jūsų draugas patyrė diskriminaciją, kadangi jis musulmonas / tamsios odos / neturtingas. Kaip pasielgsite?

- Aptarkite šią situaciją mažose grupelėse. Ką jūs darytumėte, kaip reaguotumėte ir kodėl?

7. Sugrįžę į bendrą ratą, surinkite visus atsakymus ir aptarkite, kiek svarbu yra tam tikrose situacijose netylėti, pabrėžk vidinę galią ir stiprybę priimti teisingą sprendimą, kurią turime viduje... Galiausiai viskas priklauso nuo mūsų!

Šiuolaikinės temos – Diskriminacija, stereotipai ir išankstinės nuostatos Ką darytumei tu?

Tema:

Diskriminacija, išankstinės nuostatos.

Tikslas:

Įvardinti ir aptarti šiuolaikines situacijas, kuriose pasireiškia išankstinės nuostatos ir diskriminacija. Dalyviai sužinos, kaip kiekvienoje situacijoje priimti sprendimą ir kaip reaguoti. Jie taip pat įgis daugiau pasitikėjimo imtis priemonių ir argumentais pagrįsti pasirinktą poziciją.

Priemonės:

[15 priedo](#) situacijų kortelės, popierius rašomajai lentai, paprastas popierius, rašikliai lentai / tušinukai.

Eiga:

Būtų idealu, jei šis metodas vyktų po kito, kuriame diskriminacijos tema jau būtų pristatyta.

1. Padalink grupę į mažesnes grupes po 5 dalyvius ir kiekvienai grupei duok vieną iš situacijų kortelių, kuriose aprašoma diskriminacija ir išankstinės nuostatos (5 minutės).
2. Paprašyk grupelių aptarti gautą situaciją ir susitarti, kaip jie reaguotų, jei joje atsidurtų, ir kodėl?
3. Sugrįžus į bendrą grupę, surink jų visų atsakymus. Pakviesk dalyvius pasakyti, kokią situaciją jie buvo gavę ir kaip jie reaguotų. Tada paklausk likusių dalyvių, ar jie reaguotų kaip nors kitaip, – ir jei taip, tai kaip.
4. Išklaušę visų grupelių, aptarkite, kiek svarbu tam tikrose situacijose yra sureaguoti, pasipriešinti. Aptarkite su grupe, kokių kitų būdų jie gali pasiūlyti kovai su diskriminacija.

Šiuolaikinės temos – Diskriminacija, stereotipai ir išankstinės nuostatos Plakatas prieš diskriminaciją

Tikslas:

Paskatinti jaunas žmones imtis aktyvaus vaidmens ir kovoti su diskriminacija mokykloje, padaryti pareiškimą sukuriant prieš diskriminaciją nukreiptą plakatą.

Tema:

Diskriminacija, išankstinės nuostatos.

Priemonės:

Laikraščiai, žurnalai, popierius rašomajai lentai, paprastas popierius, flomasteriai / rašikliai lentai, žirkklės, kortelės „Iš pirmo žvilgsnio“ (angl. At first site) ir [17 priedas](#).

Eiga:

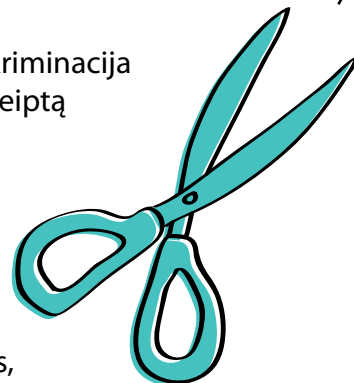
Būtų idealu, jei šis metodas vyktų po kito, kuriame diskriminacijos tema jau būtų pristatyta.

1. Padalink grupę į mažesnes grupes.
2. Paprašyk kiekvienos grupės parengti koliažą naudojant nuotraukas iš laikraščių ir žurnalų. Pirmia jiem reikia įsivardinti savo bendruomenėje kylančias diskriminacines situacijas, o tada – sukurti šūkį ar pasirinkti citatą kovai su tokia situacija.
3. Kiekviena grupė pristato savo koliažą ir šūkį likusiems dalyviams, visos grupelės viena kitai išsako savo nuomones ir siūlymus.
4. Visi dalyviai reflektuoja diskriminacijos situacijas, kurios buvo įvardintos koliažuose ir šūkiuose. Refleksijos išvadas užrašyk ant popieriaus rašomajai lentai lapo.
5. Aptarkite šį metodą naudodami tokius klausimus:

- Kokie kiti būdai kovoti su diskriminacija?

- Ar savo bendruomenėje žinote apie kokius nors judėjimus / organizacijas, kurios remia asmenis ar grupes, susidūrusias su diskriminacija?

- Ar yra įstatymų ir / ar institucijų, kurios saugo žmones nuo diskriminacijos? Paskatink dalyvius paieškoti informacijos apie šias institucijas.

Šiuolaikinės temos – žmogaus teisės Laikraščių skaitymas žvelgiant per žmogaus teisių prizmę

Tema:

Žmogaus teisės.

Tikslas:

Interaktyviu būdu pristatyti dalyviams Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją (VŽTD). Išanalizuoti ir aptarti esminius principus, kuriais remiasi žmogaus teisės.

Priemonės:

Popierius rašomajai lentai, rašikliai lentai, vietiniai laikraščiai, spausdinta supaprastinta Visuotinė žmogaus teisių deklaracija ([16 priedas](#)).

Eiga:

1. Išdalink VŽTD kopijas visiems dalyviams ir pakviesk kiekvieną jų garsiai perskaityti po vieną deklaracijos punktą. Svarbu paminėti, kad visos žmogaus teisės yra visuotinės, neatimamos, nedalomos, tarpusavyje susijusios ir viena nuo kitos priklausomos. Jos visuotinės, nes kiekvienas gimsta jas turėdamas ir turi tas pačias teises nepriklausomai nuo to, kur gyvena, kokia jų lytis ar rasė, religinis, kultūrinis ar etninis tapatumas. Užtruksite 10 minučių.
2. Tada padalink dalyvius į mažesnes grupes ir duok kiekvienai jų po keletą laikraščių. Jų užduotis yra surasti straipsnių, nuotraukų, skaitytojų parašytų laiškų, reklamos skelbimų, pranešimų ir kt. šiais klausimais:
 - Pagarba žmogaus teisėms;
 - Situacijos, kurios pagerina žmogaus teisių užtikrinimą;
 - Žmogaus teisių pažeidimai.Tada jų bus paprašyta susieti rastą informaciją su vienu ar keliais VŽTD straipsniais (20 min.). Atradimai pažymimi ant popieriaus rašomajai lentai lapų.
3. Grupelėms baigus užduotį, visi vėl susėda į bendrą ratą ir naudodami pasiruoštus lapus likusiai grupei pristato savo atradimus (20 min.).

Šiuolaikinės temos – antidiskriminacija Tarptautinės rasinės diskriminacijos panaikinimo dienos paminėjimas tavo mokykloje

Tema:

Antidiskriminacija.

Tikslas:

Suorganizuoti Tarptautinės rasinės diskriminacijos panaikinimo dienos paminėjimą savo mokykloje.

Eiga:

Žemiau esantis aprašas yra nukreiptas į organizacinius Tarptautinės rasinės diskriminacijos panaikinimo dienos paminėjimo mokykloje aspektus. Tarptautinė rasinės diskriminacijos panaikinimo diena pažymima kasmet kovo 21 d. Tą dieną 1960 m. Šarpvilyje, Pietų Afrikoje, policija pradėjo šaudyti į taikios demonstracijos, nukreiptos prieš Passo įstatymus, dalyvius ir nužudė 69 žmones. 1966 metais Jungtinių Tautų Generalinė asamblėja paskelbė šią dieną atmintina ir pakvietė tarptautinę bendruomenę padvigubinti pastangas panaikinti visų formų rasinę diskriminaciją.

Tarptautinės rasinės diskriminacijos panaikinimo dienos paminėjimas gali įtraukti vieną klasę ar visą mokyklą. Tai gali būti vienos dienos trukmės renginys arba savaitės, mėnesio ar netgi metų trukmės įvykis mokykloje. Idealiu atveju ir siekiant maksimalaus poveikio, būtų pasirenkamas pastarasis variantas. Dar daugiau – antidiskriminacijos dienos organizavimas gali būti įdomus visų amžiaus grupių ugdytojams.

Mąstant apie Tarptautinės rasinės diskriminacijos panaikinimo dienos paminėjimą (paprastai jis vyksta kovo 21 d.), svarbiausi atspirties taškai yra šie:

1. Tokia diena neturėtų būti vienas atskiras įvykis. Antidiskriminacijos dienos organizavimui reikia laiko ir, idealiu atveju, visos mokyklos bendruomenės įsitraukimo. Galimybių atsiliepiams ir refleksijai sudarymas taip pat sustiprins tokios dienos poveikį.
2. Kuo labiau mokiniai bus išgirsti ir įsijungs į organizavimą nuo pat pradžių, tuo stipresnis bus jos poveikis ir dienos ugdomasis rezultatas. Tačiau turėtų būti įtraukti ir kiti veikėjai (mokytojai, direktoriai, tėvai, kiti bendruomenės nariai).
3. Kad diena būtų aktuali mokiniams, ji neturėtų išlikti abstrakti. Vietinė bendruomenė ar netgi mokykla turėtų padaryti šią dieną „tikra“ savo mokiniams.
4. Antidiskriminacijos dienos organizavimas susijęs su skirtingais dalykais. Dėl to naudinga įtraukti skirtingų dalykų mokytojus.
5. Štai keletas Tarptautinės rasinės diskriminacijos panaikinimo dienos paminėjimo organizavimo sudedamųjų dalių, kurios gali būti naudingos ugdant ir įkvepiant:

7 MOKYK

Tarptautinės rasinės diskriminacijos panaikinimo dienos paminėjimas tavo mokykloje

- Viešinkite VŽTD mokykloje ir bendruomenėje.
- Pasikvieskite pranešėją iš šalies (pavyzdžiui, iš Amnesty International ar žmogaus teisių organizacijos), kuris pasikalbėtų su mokiniais apie kovos su diskriminacija istoriją ir šios kovos svarbą.
- Pasikvieskite kitų pranešėjų – ypač vietinių, – kurie yra ar buvo įsitraukę į antidiskriminacijos kampanijas. Pagalvokite apie tėvus! Tai gali padėti išplėsti dienos veiklų apimtį ir padaryti dieną artimesnę jūsų jaunimui.
- Surenkite nedidelį antidiskriminacinių filmų festivalį, kurį idealiu atveju palydėtų diskusija. Paruoškite „ką pamatyti“ sąrašą, kuriame pažymėkite bet kokį netrukus pasirodysiantį filmą ar televizijos programą, turinčius antidiskriminacinę prasmę.
- Jei mokykloje yra dramos būrelis, suorganizuokite žmogaus teisėms skirtą vaidinimą, pavyzdžiui, Anos Frank dienoraščio motyvais, kurį idealiu atveju lydėtų aptarimas.
- Pagalvokite apie kitas meninio pobūdžio veiklas, kurios tiktų pažymėti Tarptautinės rasinės diskriminacijos panaikinimo dienai, tokias kaip plakato sukūrimas, muzikos žmogaus teisių tema grojimas ar vaidinimas ir kt.

Užbaigimas: įvertinimas ir viešinimas

Užbaigimas ir įvertinimas

Tikslas:

Apibendrinti seminarą ir surinkti įvertinimus bei įspūdžius iš grupės narių.

Priemonės:

Jokių.

Eiga:

1 metodas: ką aš pasiimsiu su savimi?

- Paprašyk grupės narių atsisėsti į ratą ir pakviesk kiekvieną jų vienu žodžiu išsakyti, ką jie pasiims namo iš šio seminaro. Ko jie išmoko? Jie gali išreikšti savo įspūdžius, išvadas, ir kiekvienas gali pasidalinti savo refleksija, įskaitant tave (pačioje pabaigoje).

- Tai galimybė tau pasisakyti, ko išmokai iš šios patirties ir iš grupės, taip pat priminti, ko dalyviai mokėsi seminare (t.y. mes sužinojome apie Holokausto istoriją per balsą vienos dienoraštį rašiusios mergaitės, tai leido mums aptarti ir šiuolaikinę diskriminaciją. Jūs kaip grupė turite suvaidinti svarbų vaidmenį skleidžiant žinių apie Aną Frank).

2 metodas: nubrėšk liniją

Gali panaudoti šį metodą seminaro įvertinimui.

- Pakabink popieriaus rašomajai lentai lapą ant sienos ir pakviesk dalyvius nubrėžti po horizontalią liniją. Kuo aukščiau linija nubrėžta, tuo geresnis seminaras.
- Paprašyk, kad po liniją nubrėžtų visi dalyviai. Tai tau leis greitai įvertinti dieną ir dalyvių nuotaiką.

**Užbaigimas: įvertinimas ir viešinimas
Laikas rašyti atsiliepimą!****Tikslas:**

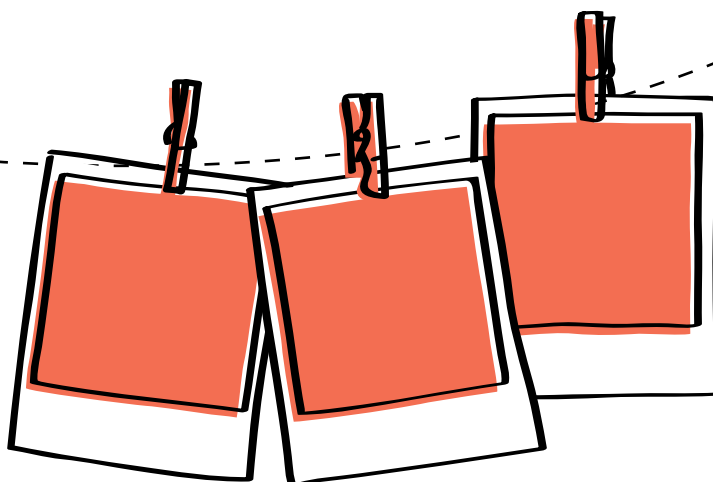
Suvienyti grupę ir paprašyti jų pasidalinti savo patirtimis su savo bendraamžiais visame pasaulyje.

Priemonės:

Jokių.

Eiga:

- Prieš užbaigdamas seminarą gali pakviesti grupę pasidaryti grupės asmenukę ir užbaigti plakatą „Mums Ana Frank reiškia...“
- Kai nusifotografuosite ir užbaigsite plakatą, galite pasidalinti jais Anos Frank jaunimo tinklo kanale naudodami „Google hangouts“. Prašome tavęs atsiųsti nuotraukos kopiją elektroniniu paštu youth@annefrank.nl, kad pasidalintume ja visose Anos Frank namų socialinių tinklų paskyrose.
- Mūsų idėja yra sukurti Anos Frank tinklo jaunimo visame pasaulyje vykdomų veiklų internetinį rinkinį. Padėk mums padaryti šį rinkinį išskirtiniu!

8 ATSILIEPK

a Renginio įvertinimas ir ataskaitos pateikimas

Paskutinė tavo projekto stadija yra skirta apžvelgti tam, ką nuveikei. Skirk laiko projekto įvertinimui, kad galėtumei iš jo pasimokyti.

Pirmasis vertinimas skirtas tau pačiam, kad permąstytumei ir pasimokytumei iš to, ką pasiekei. Tai asmeniniai dalykai, kuriais dalintis su kitais neprivalai.

Antrasis įvertinimas skirtas įvardinti, ką pavyko pasiekti šia veikla.

Tavo kelionės įsivertinimas (asmeninis)

Peržvelk savo veiksmų planą ir tikslus bei lauktus rezultatus, kuriuos pats užsibrėžei. Ar tavo lūkesčiai pasiteisino? Ar buvo pokyčių? Ką pavyko pasiekti?

.....

.....

.....

8 ATSLIEPK

a Renginio įvertinimas ir ataskaitos pateikimas

Kokį pagrindinį dalyką pasiimsi iš šio projekto?

.....

.....

.....

Kokie buvo pagrindiniai iššūkiai? Ką darei, kad juos įveiktumei?

.....

.....

Ką kitą kartą darytumei kitaip?
Galbūt rinktumėsi kitokius metodus?

.....

.....

.....

Užbaik šį sakinį:
Kadangi baigiau vykdyti savo veiksmų planą, dabar žinau,
kad galiu...

.....

.....

.....

.....

8 ATSLIEPK

a Renginio įvertinimas ir ataskaitos pateikimas

Tarptautinė jaunimo konferencija, 2014 m.

Ataskaita tinklui

Mes būtume labai dėkingi, jei užpildytumei šią formą ir atsiųstumei ją Anos Frank namų partneriui / koordinatoriui bei elektroniniu paštu youth@annefrank.nl

Ataskaita turėtų būti 1–2 puslapių ilgio ir apimti tokią informaciją:

- Projekto pavadinimas
- Jei turėjai partnerių / dirbai su grupe: kitų organizatorių / mokymų vadovų vardai ir pavardės
- Trumpas projekto aprašymas
- Kur įvyko renginys (kokioje šalyje, mieste, kokioje vietoje)
- Veiklos / veiklų data
- Kiek žmonių dalyvavo
- Tavo refleksija:
 - kaip sekėsi renginys?
 - kaip reagavo dalyviai?
 - kokias temas nagrinėjote?
 - kokios įdomiausios išvalgos buvo iškeltos ir pan.?
 - ar galėtumei pasidalinti trumpu dalyvių **pasakojimu** / **citata** (-omis) ir / ar sureagavimo į diskriminacinę situaciją pavyzdžiu?
 - užbaik šį sakinį ir pridėk jį prie ataskaitos:

Kadangi baigiau vykdyti savo veiksmų planą, dabar žinau, kad galiu...

- 2–3 nuotraukos
- Jei projektą vertino ir dalyviai, pridėk keletą žodžių apie tai, kaip jie jį priėmė.

facebook.

8 ATSILIEPK

b Profesinė elgsena ir etika

Ruošdamasis projektui su savo komanda puikiai praleisi laiką ir padarysi smagių nuotraukų; išmoksi ir atrasi daugybę dalykų, kuriais norėsi pasidalinti su draugais ir sekėjais – ir tai labai gerai!

Bet kadangi mes esame tarptautinė organizacija, esanti dėmesio centre, gali būti tikras, kad viskas, ką darai ir ką paskelbi apie Aną Frank, mus taip pat pasieks, tad tegul ta informacija būna gera!

Tam, kad padėtume tau susigaudyti šiuo jautriu klausimu, mes parengėme etikos kodeksą, kuriame rasi visą tau, kaip mūsų tinklo savanoriui, reikalingą informaciją.

Anos Frank namų etikos kodeksas trumpai

Anos Frank namai (toliau sutrumpintai vadinami AFN) yra nepriklausoma organizacija, kuriai patikėta slaptojo priestato priežiūra. Tai vieta, kurioje Ana Frank Antrojo pasaulinio karo metu slapstėsi ir rašė savo dienoraštį. AFN siekia atkreipti viso pasaulio žmonių dėmesį į jos gyvenimo istoriją, kad paskatintų susimąstyti apie antisemitizmo, rasizmo ir diskriminacijos keliamus pavojus bei apie laisvės, lygiateisiškumo ir demokratijos svarbą. Tai mūsų misija, atspindinti AFN reputaciją, vertę ir dvasią

AFN aktyviai veikia įvairiuose socialiniuose tinkluose ir turi juose paskyras: [The AFH Facebook](#), [AFH YouTube](#), [AFH Twitter](#), [AFH Instagram](#)

Kaip Anos Frank jaunimo tinklo narys, esi organizacijos ambasadorius, atsakingas už jos reputaciją. Mūsų pagrindinis principas: visada elgtis pagal organizacijos dvasią ir vertybes. Tikimės, kad tu, kaip Anos Frank jaunimo tinklo narys, elgsiesi profesionaliai. Štai keletas dalykų, kuriuos turėtumei apsvarstyti:

1. **Skaidrumas:** naudok savo tikrą vardą, nurodyk, kad esi Anos Frank namų savanoris, aiškiai nusakyk savo vaidmenį organizacijoje.
2. **Gerbk** ir rūpinkis aplink esančiais žmonėmis ir pasauliu. Jokios diskriminacijos, jokio prasivardžiavimo.
3. **Rūpinkis** Anos Frank namais ir savimi: įsitikink, kad skaidrumo laikymasis nepažeistų Anos Frank dvasios ir vertybių.
4. Naudokis savo **sveika nuovoka**: aptardamas šią tematiką nesikarščiuok ir pranešk Anos Frank namams, jei nutiks kas nors negera.

Daugiau rekomendacijų gali rasti išsamiaje AFN etikos kodekse, 5 priede

9 Žodynėlis

ANTISEMITIZMAS

Pažodžiui „prieš semitus“. Tai išankstinės nuostatos prieš žydus ar jų neapykanta. Holokaustas yra ryškiausias kraštutinio antisemitizmo pavyzdys mūsų istorijoje.

AUŠVICAS–BIRKENAU

Koncentracijos ir naikinimo stovykla, veikusi nuo 1940 iki 1945 m. šalia Osvencimo, nacių okupuotoje Lenkijoje. Daugiau nei 1,1 milijono žmonių neteko gyvybės Aušvice–Birkenau, iš jų apie 1 milijonas žydų, 75 000 lenkų, 21 000 romų bei 15 000 sovietų karo belaisvių. Stovyklą išvadavo Raudonoji armija (Sovietų Sąjungos armija) 1945 m. sausio 27 d.

BERGENAS–BELZENAS

Koncentracijos stovykla, įkurta šiaurės vakarų Vokietijoje 1940 m.; iš pradžių ji buvo skirta karo belaisviams. Dešimtys tūkstančių žydų belaisvių buvo evakuoti iš Aušvico į kitas stovyklas, tokias kaip Bergeno–Belzeno, 1944 m. pabaigoje ir 1945 m. pradžioje, taip sukeldami katastrofinę stovyklos perkrovą, badą ir šiltinės epidemiją. Stovyklą išvadavo Didžiosios Britanijos armija 1945 m. balandžio 15 d.

KONCENTRACIJOS STOVYKLA

Belaisvių stovykla, kurioje kaliniai dažnai buvo verčiami dirbti sunkiuosius darbus. Kai kurios gerai žinomos nacių koncentracijos stovyklos buvo Dachau, Sachsenhausene, Buchenvalde ir Mauthausene. Dauguma kalinių buvo politiniai nacių oponentai arba jų taip vadinami „asocialūs asmenys“ (tokie kaip homoseksualai, valkataujantys ir dažnai nusikalstantys asmenys).

IŠSILAIPINIMAS NORMANDIJOJE (D–DIENA)

1944 m. birželio 6 d. Sąjungininkų pajėgos išsilaipino Normandijos paplūdimiuose, kad išlaisvintų okupuotas Europos šalis. Ši diena vadinama „sprendimo diena“ arba D–Diena (nuo angl. Decision Day).

DISKRIMINACIJA

Diskriminacija yra nepagrįstų, nesąžiningų ir nelygiaverčių sąlygų sudarymas ir elgesys, jis prieštarauja įstatymams. Diskriminacija, pagrįsta rasiniais, etniniais, seksualinės orientacijos, lyties, religijos, tautybės ar šeimyninės padėties motyvais, yra nelegali daugybėje valstybių.

NAIKINIMO STOVYKLA

Dar žinoma kaip mirties stovykla: nacių stovykla, kuri įkurta konkrečiai masiniam žydų žudymui, daugiausia naudojant nuodingas dujas. Keturios stovyklos buvo įkurtos okupuotoje Lenkijoje 1941 – 1942 m. turint vienintelį tikslą žudyti žydus: Belžeco, Chelmno, Sobiboro ir Treblinkos. Dvi koncentracijos stovyklos buvo išplėtos naikinimo funkcijai atlikti – Majdaneko 1941 m. ir Aušvico–Birkenau 1942 m. pavasarį.

9 Žodynėlis

PIRMASIS PASAULINIS KARAS

Pirmasis pasaulinis karas buvo pasaulinis karas, daugiausia vykęs Europoje; jis prasidėjo 1914 m. liepos 28 ir tęsėsi iki 1918 m. lapkričio 11 d. Jame žuvo 15 milijonų žmonių.

GESTAPAS

Vok. *Geheime Staatspolizei*: nacių slaptoji valstybės policija.

GETAS

Tam tikra miesto ar miestelio dalis, kur žydai buvo priversti gyventi atskirai nuo ne žydų. Getų pavyzdžių Europoje galima rasti jau viduramžiais. Antrojo pasaulinio karo metu naciai ir su jais bendradarbiavusieji apsupo getus sienomis, kurios sustabdė nuo bet kokių bandymų pabėgti. Šioms teritorijoms buvo būdingas perpildymas, siaubingos higienos sąlygos, badas, ligos ir epidemijos.

HITLERJUGENDAS (HITLERIO JAUNIMAS)

Vokietijoje veikusi nacionalsocialistinio jaunimo organizacija. Hitlerjugendo dalis buvo ir Vokietijos mergaičių sąjunga (vok. *Bund Deutscher Mädel*).

HOLOKAUSTAS

Žodis Holokaustas kilęs iš graikų kalbos žodžio *holókaustos*, reiškiančio „visas išdegtas“. Hebrajiškai (kalba, kuria kalba žydai) Holokaustas vadinamas žodžiu Šoa, kuris gali būti verčiamas kaip „katastrofa“. Plačiausiai paplitęs šio termino vartojimas susijęs su 6 milijonų žydų žūtį nulėmusiu genocidu, kurį vykdė nacistinė Vokietija Antrojo pasaulinio karo metais.

ŽUDYMO BŪRIAI (EINSATZGRUPPEN)

Mobilios SS žudymo grupės, kurias sudarė Gestapo ir kitų policijos vienetų nariai. Jų ypatinga užduotis buvo susekti, persekioti ir žudyti politinius oponentus, tokius kaip partizanai, ar nacių okupuotose teritorijose gyvenusius asmenis, nacių laikytus „rasine prasme žemesniais“, tokius kaip žydai, lenkai, romai. *Einsatzgruppen* operatyvinės grupės nužudė apie 2 milijonus žmonių (iš kurių 1,3 milijono buvo žydai), nežiūrėdami į jų amžių ar lytį.

9 Žodynėlis

KRIŠTOLINĖ NAKTIS (LAPKRIČIO POGROMAS)

Prieš žydus nukreiptas pogromas, kurį suorganizavo naciai 1938 m. lapkričio 9 d. naktį. Krištolinė naktis buvo kerštas už vokiečių diplomato nužudymą Prancūzijoje. Ji buvo suplanuota ir įvykdyta visoje šalyje. Beveik 100 žydų buvo nužudyti, daugiau nei 250 sinagogų padegtos, 7 500 langų žydų verslo vietose buvo išdaužti, šimtai namų nusiaubti ir apiplėšti, tačiau policija tam netrukdė. Per šį pogromą 30 tūkstančių žydų buvo suimti ir išsiųsti į koncentracijos stovyklas.

„MEIN KAMPF“

(Lietuviškai „Mano kova“) Adolfo Hitlerio autobiografija, išleista dviem dalimis 1925 – 1926 m. Joje jis suformulavo savo kraštutinį politinį ir ideologinį antisemitinį požiūrį.

NSB (NATIONAAL SOCIALISTISCHE BEWEGING)

Nyderlandų nacionalsocialistų judėjimo santrumpa. Šis judėjimas buvo įkurtas 1931 m., jo įkūrėjas buvo Antonas Musertas. Judėjimas didžiąja dalimi laikėsi nacių idėjų.

NSDAP (NATIONALSOZIALISTISCHE DEUTSCHE ARBEITERPARTEI)

Vokietijos nacionalsocialistinė darbininkų partija (NSDAP), dar vadinama nacių partija.

NIURNBERGO ĮSTATYMAI

Tai buvo prieš žydus nukreipti įstatymai, patvirtinti 1935 m. rugsėjį, per Niurnbergo nacių konferenciją. Įstatymai atėmė iš žydų Vokietijos pilietybę ir su tuo susijusias teises, uždraudė seksualinius santykius ir santuokas tarp žydų ir nežydų. Šie įstatymai padalino žmones į kategorijas, kurios apibrėžė, kas buvo laikomas žydu, kas vokiečiu, o kas – mišrios kilmės. Dėl šių nuostatų jie dar vadinami „rasiniais įstatymais“.

NIURNBERGO PROCESAS

Niurnbergo teismų metu (nuo 1945 m. lapkričio 20 d. iki 1946 m. spalio 1 d.) 24 svarbiausi nacių vadai buvo teisiami ir pripažinti kaltais. 1946 m. spalį didelei jų daliai įvykdyta mirties bausmė. 12 iš jų gavo mirties bausmę dėl įvykdytų nusikaltimų prieš žmoniją. 7 asmenys pateko į kalėjimus, 3 buvo išteisinti. NSDAP, SS, SA, Vokietijos armijos štabas, SD, Gestapas ir kitos nacių organizacijos taip pat buvo teisiamos, pripažintos kaltomis ir paskelbtos nusi-kalstamomis organizacijomis.

IŠANKSTINĖS NUOSTATOS

Išankstinės nuostatos yra dažniausiai neigiama nuomonė, paremta stereotipais apie žmogų ar žmonių grupę.

9 Žodynėlis

ROMAI

Romams pavadinti dažnai vartojamas žodis „čigonai“, tačiau jis yra laikomas menkinančiu. Naciai laikė šią grupę rasiškai žemesne ir pavojinga „arijų visuomenei“.

Antrojo pasaulinio karo metu Europoje gyveno apie vienas milijonas romų tautybės žmonių. Istorikai skaičiuoja, kad romų, kuriuos nužudė naciai ir jų kolaborantai, skaičius svyruoja tarp 220 000 ir 500 000.

Romų vartojamas terminas Holokaustui pavadinti yra Pharrajimos (sukapojimas, sudraskymas, sunaikinimas), jo atminimo diena yra rugpjūčio 2-oji, diena, kai naciai išžudė visus romus Birkenau stovykloje.

SA (STURMABTEILUNG)

(Smogikai) Sukurti 1921 m., pirmiausia susidėjo iš NSDAP narių, kurie buvo savanoriškai pasisiūle suorganizuoti sukarintus dalinius, suvaidinusius esminį vaidmenį partijos kelyje į valdžią. Jie gynė partijos politines asamblėjas nuo oponentų išpuolių ir aktyviai užkirtinėjo kelią kitiems renginiams, dažnai panaudodami jėgą. Iki 1934 m. organizacija veikė tarsi papildomos policijos pajėgos, bet po Ilgųjų peilių nakties – kai kai kurie iš jų svarbiausių asmenų buvo nužudyti – šios organizacijos reikšmė sumenko.

SOVIETŲ SAJUNGA

Sovietinių socialistinių respublikų sąjunga (SSRS). Ji buvo įkurta 1922 m., po Rusijos revoliucijos, ir susidarė iš penkiolikos respublikų. Sovietų Sąjunga iširo 1991 metais.

SS (SCHUTZSTAFFEL)

Nacių partijos organizacija, kuri iš pradžių buvo įsteigta kaip Hitlerio asmens sargybiniai. Ji iš dalies atsakinga už žudymo būrius, kurie žudė politinius oponentus ir „rasines“ mažumas. Ji atsakinga už sistemingą milijonų žmonių žudymą mirties stovyklose.

STEREOTIPAI

Stereotipai yra apibendrinimai. Tai apie žmones ir jų grupes apibendrintos sampratos ir vaizdiniai, slypintys mūsų sąmonėje.

DOVYDO ŽVAIGŽDĖ

Tai žydų tautos simbolis. Ji pavadinta žydų karaliaus Dovydo vardu. Antrojo pasaulinio karo metais naciai ir su jais bendradarbiavusieji iškreipė jos originalią prasmę. Žydai buvo priversti nešioti Dovydo žvaigždę ant savo drabužių Vokietijoje ir daugumoje nacių valdomų valstybių, pradedant nuo Lenkijos okupacijos 1939 m.

SINAGOGA

Sinagoga yra žydų bendruomenės susirinkimų ar maldos salė, pastatas. Religinį žydų bendruomenių nariai renkasi čia melstis, švęsti ir studijuoti Torą.

9 Žodynėlis

TRANZITINĖ STOVYKLA

Stovykla, kurioje žydai buvo laikomi prieš perkelti juos į koncentracijos ir naikavimo stovyklas. Tranzitinės stovyklos daugiausia buvo įsteigtos Vakarų Europoje: Drancy (Prancūzijoje), Mechelene (Belgijoje) ir Vesterborke (Nyderlanduose).

VERSALIO TAIKA

Versalio sutartis (1919 m.) buvo tarp Vokietijos ir Antantės valstybių pasirašyta sutartis, kuri formaliai užbaigė Pirmąjį pasaulinį karą. Pagal šią sutartį Vokietija pripažinta tiesiogiai atsakinga už visus Pirmojo pasaulinio karo sukeltus nuostolius ir netektis. Dėl to Vokietija neteko dalies savo teritorijų ir buvo priversta mokėti dideles išmokas nuo karo nukentėjusioms šalims.

VISUOTINĖ ŽMOGAUS TEISIŲ DEKLARACIJA

Visuotinė žmogaus teisių deklaracija (VŽTD) yra kertinis dokumentas žmogaus teisių istorijoje. Šis dokumentas sukurtas tiesiogiai remiantis Antrojo pasaulinio karo patirtimis, jį rengiant dalyvavo teisine ir kultūrine prasme skirtingų valstybių iš visų pasaulio regionų atstovai. Priimta Jungtinių Tautų Generalinėje asamblėjoje Paryžiuje 1948 m. gruodžio 10 d. Joje pirmą kartą apibrėžiamos pagrindinės žmogaus teisės, kurias būtina visuotinai saugoti. Deklaraciją sudaro preambulė ir trisdešimt straipsnių apie pilietines, ekonomines, kultūrinės ir socialines teises, kurios visiems žmonėms priklauso neginčijamai.

VANZĖ KONFERENCIJA

Aukščiausių nacių vadų susitikimas, vykęs šalia Berlyno esančioje vietoje 1942 m. sausio 20 d., kuriame buvo aptariamas „galutinis sprendimas“. Šio susitikimo tikslas buvo aptarti Europos žydų nužudymą, jo organizavimą, logistinius ir materialiuosius to poreikius.

10 Padėkos

Idėja ir tekstai:

Mariela Chyrikins
Valerie Deckers
Joséphine de Man
Sanne Verstraete

Redaktoriai:

Barry van Driel
Fanni Hedi
Dorottya Kulcsar
Sarah Louise Williamson

Dizainas:

Joost Overbeek, Overburen
Ayla Maagdenberg, Overburen

Redagavimas ir vertimas:

Henriette Schoemaker,
Schoemaker Vertalingen, Gouda

Dėkojame:

Piet van Ledden
Jannie van der Molen
Aaron Peterer (Anne Frank Verein, Austria)
Lies Schippers
Hector Shalom (Centro Ana Frank, Argentina)
Luibov Shynder
Flora Suen, (Anne Frank Zentrum, Germany)
Patrick Siegele (Anne Frank Zentrum, Germany)
Jaap Tanja
Cihan Tekeli
Magdalena Vieyra

Kontaktams:

youth@annefrank.nl

Nuotraukos:

akg-images, Berlijn
akg-images/Walter Ballhause, Berlijn
Arnold Newman Archive, New York
Aviodrome Luchtfotografie, Lelystad
Beeldbank WO2 – NIOD, Amsterdam Bettman/CORBIS
Bundesarchiv R165 Bild-244-64
Bundesarchiv/Bild 102-15783/Georg Pahl
Bundesarchiv/Bild 183-L23001/Fotograf Jäger
Bundesarchiv Preussischer Kulturbesitz/Helmut Schaefer, Berlijn
Bundesarchiv Preussischer Kulturbesitz/Karl H. Paulmann, Berlijn
CA Donald I. Grant/Canada. Dept. of National Defence/Library and Archives Canada/PA-136176
Erven J. Wijnne
Fotocollectie Anne Frank Stichting, Amsterdam
Fotocollectie Anne Frank Stichting/Allard Bovenberg, Amsterdam
Fotocollectie Anne Frank Stichting/Frédéric Ruys and Chantal van Wessel, Amsterdam
Galerie Bilderwelt, Reinhard Schultz, Berlijn
Gedenkstätte Haus der Wannseekonferenz
Gemeente Archief, Rotterdam
Günther Schwickert
Historisch Museum Frankfurt am Main
Imperial War Museum (BU 3736), Londen
Imperial War Museum (B 5103), Londen
iStock. by Getty Images
Maria Austria Instituut, Amsterdam
Merlijn Doomernik, Amsterdam
National Archives and Records Administration, College Park
Nederlands Rode Kruis, Den Haag
New York Times, New York
Spaarnestad Fotoarchief, Haarlem
Stadsarchief Gemeente Amsterdam
Shutterstock.com, New York
Ullstein Bild, Berlijn
United States Government/Wikimedia Commons CCBY-SA 3.0
USHMM, Washington
Verein für Heimatgeschichte Ober-Ramstadt
Yad Vashem/Auschwitz Album, Jeruzalem
Zigarettenbideralbum "Deutschland Erwacht"
Zigarettenbideralbum "Das Neue Reich"

Kai kurios šiame leidinyje panaudotos fotografijos yra nežinomos kilmės.
Jei atpažinote kurias nors iš minėtų fotografijų, prašome susisiekti su Anos Frank namais.

anne frank stichting

© Anne Frank Stichting, Amsterdamos, 2016

© Anne Frank Fonds, Bazelis, visiems Anos Frank sukurtiems tekstams

Visos teisės saugomos. Jokia šio metodinio leidinio dalis jokiu būdu, pavidalu ar forma, jokiais priemonėmis (elektroninėmis, fotokopijavimo, įrašymo ar kitomis) negali būti atgaminta, saugoma duomenų saugojimo sistemose ar išspausdinta be išankstinio raštiško Anne Frank Stichting leidimo. Norintieji panaudoti šio metodinio leidinio dalį ar dalis antologijose, skaitytojų ir kituose rinkiniuose, turi susisiekti su Anne Frank Stichting.